

ЗАКОН

О ЈАВНОЈ СВОЈИНИ

I Поглавље - Опште одредбе

Члан 1.

Овим законом уређује се право јавне својине, право својине и друга стварна права Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, вршење својинских овлашћења која им припадају, њихов промет, права на природним богатствима, успостављање права својине аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе и друга имовинска права.

Карактер норми овог закона

Члан 2.

(1) Односи за које је предвиђено да се уређују овим законом не могу се другачије уредити другим законом или подзаконским актом.

(2) Овим законом одређују се општа правила која не искључују примену норми садржаних у посебним законима.

(3) За добра у јавној својини важе одредбе овог закона, ако посебним законом није другачије одређено.

II Поглавље - Права у имовини Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

Одељак 1. Јавна својина и својина

Стварна, корпоративна и друга имовинска права Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

Члан 3.

(1) Јавну својину имају Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе.

(2) Субјекти из става 1. овог члана могу имати и својину и друга стварна права по прописима којима се уређује право својине, као и право на акције и уделе у правном лицу (корпоративна права), право на хартије од вредности, имовинска и друга права, у складу са законом.

Права на природним богатствима

Члан 4.

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе имају на природним богатствима права одређена законом.

Предмет јавне својине

Члан 5.

(1) Ствари у општој употреби су у јавној својини.

(2) Јавна својина може постојати и на другим стварима у складу са законом.

Законитост стицања и престанка јавне својине

Члан 6.

- (1) Стицање јавне својине уређује се законом.
- (2) Престанак јавне својине уређује се законом.

Одређеност права јавне својине

Члан 7.

(1) Садржину права јавне својине одређену законом не могу изменити органи примене закона, имаоци, ни уговорне стране, а могу је ближе одредити, ако законом није друкчије одређено.

(2) За право јавне својине важе норме којима се уређује право својине, ако законом није друкчије одређено.

Супротстављивост

Члан 8.

(1) Право јавне својине може да се оствари према свакоме (erga omnes), ако законом није друкчије одређено.

(2) У сумњи, право јавне својине различитих ималаца остварује се по следећем редоследу: право јавне својине Републике Србије, право јавне својине покрајине, право јавне својине Града Београда, односно града и општине, те право јавне својине Градске општине.

Конкуренција права

Члан 9.

(1) У конкуренцији са другим правима својине или стварним правима, право јавне својине је прече, ако законом није друкчије одређено.

(2) У конкуренцији ималаца права јавне својине, право јавне својине стиче се по редоследу настанка, ако законом није друкчије одређено.

Множина ималаца

Члан 10.

(1) Два или више ималаца могу заједнички имати право јавне својине на истом добру.

(2) На истој ствари може постојати јавна својина и други облици својине у складу са овим законом.

Добро у јавној својини

Члан 11.

Добро у јавној својини је ствар у јавној својини са припацама и правима који јој служе у остваривању функције јавног добра.

Стварна права на добру у јавној својини

Члан 12.

На добру у јавној својини могу постојати стварна права по општим правилима предвиђеним за право својине и друга стварна права, ако није друкчије предвиђено овим законом.

Заштићеност јавне својине

Члан 13.

- (1) На добру у јавној својини не може се спровести принудно извршење.
- (2) Јавна својина не може престати одржајем.
- (3) Добром у јавној својини располаже се на начин предвиђен овим законом.

Одељак 2. Права на природним богатствима

Природно богатство

Члан 14.

(1) Природно богатство у смислу овог закона је материјално добро настало природним путем које се не сматра стварју у смислу прописа којима се уређује право својине и друга стварна права, као што је: рудно благо, извор термалних вода, природно језеро, извор, водоток, песак, шљунак, камен и друга добра над којима није успостављена фактичка власт.

(2) За материјално добро настало природним путем које се сматра стварју у смислу прописа којим се уређује право својине и друга стварна права, као што је: пољопривредно и шумско земљиште, песак, шљунак и камен, над којима је успостављена фактичка власт, важе норме предвиђене за ствари, ако законом није друкчије одређено.

(3) Власнику земљишта не припада и природно богатство које се на њему или у њему налази, ако није друкчије одређено законом.

Права на природним богатствима

Члан 15.

(1) Право својине на природном богатству стиче се успостављањем власти на њему (присвајањем).

(2) Ако законом није друкчије одређено, Република Србија има право присвајања (експлоатације) природних богатстава, односно право употребе и коришћења.

(3) Право из става 2. овог члана Република Србија врши оснивањем правног лица као једини оснивач, односно члан.

(4) Ако Република Србија изгуби статус јединог оснивача, односно члана у правном лицу из става 3. овог члана престаје и право присвајања (експлоатације) природних богатстава које то правно лице има, ако није друкчије одређено законом.

Уступање права присвајања и коришћења природног богатства

Члан 16.

(1) Право присвајања, односно коришћења (експлоатације) природног богатства може се уступити за време одређено законом.

(2) Право коришћења природног богатства уступа се давањем концесије, а аутономној покрајини или јединици локалне самоуправе уговором који се закључује у слободном поступку.

(3) Аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе може право експлоатације да уступи концесијом трећем лицу, ако је то предвиђено уговором из става 2. овог члана.

Одељак 3. Јавна својина на добрима од општег интереса

Добро од општег интереса

Члан 17.

(1) Добра од општег интереса у смислу овог закона су ствари у општој употреби, као и ствари у заједничкој употреби, које су законом или актом надлежног органа проглашене добром од општег интереса.

(2) Ствар у општој употреби је ствар коју на основу закона или одлуке надлежног органа може да користи, односно употребљава свако лице са обавезом или без обавезе плаћања накнаде, као што је: јавни пут, јавна пруга, улица, трг, јавни парк.

(3) Ствар у општој употреби је и непокретност у целини или делимично намењена вршењу функција власти Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, односно њихових органа.

(4) Функцијама власти сматрају се функције доношења општих норми, одлучивања о правима, обавезама и одговорности правних и физичких лица и функције принудног остваривања и заштите правног поретка.

(5) Ствари у заједничкој употреби су мреже и непокретне ствари које служе остваривању функције мреже, као и непокретности које су законом или одлуком надлежног органа намењене обављању делатности од општег интереса, као што су: спортски центри, стадиони, домови културе, домови здравља.

(6) Мрежа је ствар, односно збир ствари намењених протоку материје или енергије ради њихове дистрибуције корисницима.

Права на добрима од општег интереса

Члан 18.

(1) Ствар у општој употреби је у јавној својини.

(2) Мрежа којом се обавља делатност пружања услуга је у јавној својини.

(3) Мрежа која служи искључиво за сопствене потребе једног или више лица може бити у својини тог, односно свих тих лица.

(4) Лице које не користи мрежу не може да стекне право својине на њој у смислу става 3. овог члана.

(5) Власник који престане да користи мрежу не губи право својине, али од осталих корисника не може да захтева плаћање накнаде за коришћење.

(6) Ствар у заједничкој употреби је у јавној својини или својини лица које обавља делатност пружања услуга коришћењем ствари у заједничкој употреби.

Добра од општег интереса по самом закону

Члан 19.

(1) Ствари у општој употреби су увек: јавни пут, јавна пруга, јавна плажа, јавна пијаца, јавни паркинг, простор намењан за јавно стајалиште, јавни пут, мост и тунел на јавном путу, пружи или улици, улица, трг, јавни парк, лука, пристаниште, гробље, природни споменик, споменик и спомен обележје посвећено значајним догађајима или личностима, гранични прелаз, административни прелаз, као и добра која су посебним законом проглашена добрима у општој употреби.

(2) Одређењем намене, односно изградњом објекта из става 1. овог члана ствар постаје добро у општој употреби.

Добра од општег интереса на основу одлуке надлежног органа

Члан 20.

(1) Надлежни орган Републике може непокретну ствар чији је власник Република, аутономне покрајине непокретну ствар чији је власник аутономна покрајина, а јединице локалне самоуправе непокретну ствар чији она власник, прогласити добром од општег интереса и да је у јавној својини, ако одреди да се ствар користи као ствар у општој употреби или ствар у заједничкој употреби (класификација).

(2) Одлука о проглашењу да је непокретна ствар намењена коришћењу органа који врше функције власти или додела ствари ради вршења функције власти изједначава се по правним дејствима са одлуком из става 1. овог члана.

(3) Одлука из става 1. и 2. овог члана објављује се на начин предвиђен за објављивање општих аката.

(4) Одлука о класификацији ствари од општег интереса уписује се у регистар непокретности, а према трећем лицу које није знало ни могло знати за проглашење, производи правно дејство од дана њеног објављивања.

Престанак статуса добра од општег интереса

Члан 21.

(1) Надлежни орган Републике може ствари у јавној својини чији је власник Република, односно аутономне покрајине чији је власник аутономна покрајина или јединице локалне самоуправе чији је власник јединица локалне самоуправе одредити намену која искључује могућност постојања јавне својине на њој (декласификација).

(2) Променом намене у смислу става 1. овог члана јавна својина мења се у својину.

(3) Одлука из става 2. овог члана објављује се на начин предвиђен за објављивање општих аката.

(4) Одлука о декласификацији ствари од општег интереса уписује се у регистар непокретности, а производи правно дејство од дана њеног објављивања.

Промена облика својине на стварима у заједничкој употреби

Члан 22.

(1) Надлежни орган Републике може за ствар у заједничкој употреби чији је власник Република, аутономне покрајине чији је власник аутономна покрајина, а јединице локалне самоуправе чији је власник јединица локалне самоуправе одредити да је та ствар у јавној својини, односно на ствари у заједничкој употреби која је у јавној својини одредити да је та ствар у својини.

(2) Ствар у заједничкој употреби која је у својини привредног друштва, установе или другог правног лица које обавља привредну делатност може се прогласити да је у јавној својини, с тим што се одлука о проглашењу не примењује пре него што право својине на тој ствари стекне Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе.

(3) Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе може право својине на ствари у јавној својини да пренесе на друго физичко или правно лице пошто одлука о промени јавне својине у својину произведе правно дејство.

(4) Одлуке из ставова 1-3. овог члана објављују се на начин предвиђен за објављивање општих аката.

(5) Одлука о класификацији ствари у заједничкој употреби уписује се у регистар непокретности, а према трећем лицу које није знало ни могло знати за проглашење, производи правно дејство од дана њеног објављивања.

(6) Одлука о декласификацији ствари у заједничкој употреби уписује се у регистар непокретности, а производи правно дејство од дана њеног објављивања.

Неважност проглашења јавне својине

Члан 23.

Ако је јавна својина проглашена супротно одредбама овог закона, свако лице чије је право повређено или угрожено уписом може тражити измену уписа у регистру непокретности, у складу са прописима којима се уређује упис права на непокретностима, у року од једне године од дана уписа.

Стицање права јавне својине

Члан 24.

(1) Ако није друкчије предвиђено законом, право јавне својине стиче се по правилима предвиђеним за стицање права својине.

(2) Директни и индиректни корисник буџетских средстава стиче на ствари у општој употреби право јавне својине у име и за рачун имаоца јавне својине чија буџетска средства користи.

Претпоставка вршења својинских овлашћења на добрима у јавној својини

Члан 25.

(1) О класификацији и декласификацији одлуку доноси, и то:

- у име и за рачун Републике Србије – Влада РС;
- у име и за рачун аутономне покрајине – извршно веће;
- у име и за рачун града Београда и града – градско веће; а
- у име и за рачун општине – општинско веће.

(2) Ако није другачије предвиђено законом или одлуком надлежног органа у складу са законом, одлуку о вршењу осталих својинских овлашћења на стварима у јавној својини доноси, и то:

- у име и за рачун Републике Србије – Влада РС;
- у име и за рачун аутономне покрајине – извршно веће;
- у име и за рачун града Београда и града – градско веће; а
- у име и за рачун градске општине и општине – општинско веће.

(3) Ако законом није другачије предвиђено, органи из става 2. овог члана могу пренети право на вршење својинских овлашћења на друге органе истог имаоца јавне својине.

(4) Пренето овлашћење из става 3. овог члана може се опозвати у свако време.

Одељак 4. Својина Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

Ствари у својини

Члан 26.

(1) Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу, осим права јавне својине, имати и право својине или друго стварно право по општим прописима којима се уређује право својине и друга стварна права (ствари у својини).

(2) Ако законом није другачије предвиђено, право својине и друга стварна права на стварима у својини врше се у складу са правилима којима се уређује право својине и друга стварна права.

Стицање права својине на непокретностима

Члан 27.

(1) Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе стичу право својине на непокретним стварима по општим правилима којима се уређује право својине и друга стварна права.

(2) Директни корисник буџетских средстава стиче право својине на непокретним стварима у име и за рачун субјекта из става 1. овог члана.

(3) Индиректни корисник буџетских средстава са статусом правног лица стиче право својине на непокретним стварима у своје име, осим када је

предвиђено да га стиче у име и за рачун субјекта из става 1. овог члана чија буџетска средства користи.

(4) Градска општина стиче право својине на непокретним, као и на добрима од општег интереса која користи за вршење функција власти.

Стицање права својине на покретним стварима

Члан 28.

(1) Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе стичу право својине на покретним стварима по општим правилима којима се уређује право својине и друга стварна права.

(2) Директни корисник буџетских средстава буџета Републике Србије и аутономне покрајине стиче право својине на покретним стварима у своје име.

(3) Директни корисник буџетских средстава буџета јединице локалне самоуправе стиче право својине на покретним стварима у име јединице локалне самоуправе.

(4) Градска општина стиче право својине у своје име на покретним стварима које користи.

(5) Индиректни корисник буџетских средстава буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе са статусом правног лица стиче право својине на покретним стварима у своје име, а без статуса правног лица - у име и за рачун субјекта из става 1. овог члана чија буџетска средства користи.

Претпоставка вршења својинских овлашћења на добрима у својини

Члан 29.

(1) Ако није другачије предвиђено законом или одлуком надлежног органа у складу са законом, својинска овлашћења на добрима у својини право на вршење својинских овлашћења припада, и то:

- у име и за рачун Републике Србије – Влади РС;
- у име и за рачун аутономне покрајине – извршном већу;
- у име и за рачун града Београда и града – градском већу; а
- у име и за рачун градске општине и општине – општинском већу.

(2) Ако законом није другачије предвиђено, органи из става 1. овог члана могу пренети право на вршење својинских овлашћења на друге органе истог имаоца права својине.

(3) Пренето овлашћење из става 2. овог члана може се опозвати у свако време.

Одељак 5. Својинска овлашћења и обавезе на добрима у јавној својини и својини

Својинска овлашћења на стварима у јавној својини

Члан 30.

(1) Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе имају право јавне својине на добру од општег интереса.

(2) Директни и индиректни корисници буџетских средстава у смислу прописа којим се уређује буџетски систем могу имати право држања, употребе и коришћења добара у јавној својини и када немају статус правног лица.

Овлашћења ималаца јавне својине

Члан 31.

(1) Имаоцу јавне својине припадају својинска овлашћења предвиђена за право својине законом којим се уређује право својине и друга стварна права, ако законом није друкчије предвиђено.

(2) Ималац јавне својине самостално врши својинска овлашћења.

Управљање стварима у јавној својини

Члан 32.

(1) Ималац јавне својине самостално управља стварима у јавној својини водећи рачуна о јавном интересу коме ствар у јавној својини служи.

(2) Управљањем стварју у јавној својини у смислу овог закона сматра се одлучивање о начину или условима његове употребе или коришћења, без промене намене.

(3) Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу међусобно, у слободном поступку, да повере право управљања без преношења других овлашћења, а другим лицима само са уступањем концесије или на други начин предвиђен законом којим се уређује концесија.

(4) Субјект јавне својине коме је поверено право управљања стварју у јавној својини може у границама својих овлашћења да га пренесе на друго лице у складу са ставом 3. овог члана, а друго лице, ако се уступилац са тиме сагласи.

Дужност одржавања

Члан 33.

(1) Ималац добра у јавној својини дужан је да добро у јавној својини одржава на начим којим се обезбеђује његово уобичајено коришћење.

(2) Ималац добра у јавној својини одговара за штету која настане због неодговарајућег одржавања добра у јавној својини.

(3) Ако два или више ималаца добра у јавној својини имају уделе на ствари у јавној својини или им на други начин заједнички припада право јавне својине, дужност одржавања их терети пропорционално величини удела, а ако удели нису одређени – на једнаке делове.

Уступање на коришћење добра у јавној својини

Члан 34.

(1) Директном кориснику буџетских средстава и индиректном кориснику буџетских средстава без статуса правног лица право коришћења добра у јавној својини преноси се или одузима одлуком, а индиректном кориснику буџетских средстава са статусом правног лица, уговором на основу одлуке надлежног органа.

(2) Право коришћења из става 1. овог члана може се уступити са или без обавезе плаћања накнаде.

(3) Осим лицима из става 1. овог члана, осталим правним или физичким лицима добро у заједничкој употреби уступа се концесијом или на други начин предвиђен законом.

Уступање добра у јавној својини ради управљања или одржавања

Члан 35.

(1) Добро у јавној својини може бити поверено правном или физичком лицу ради управљања, односно одржавања, без права убирања плодова или прихода.

(2) Право управљања може се уступити независно од осталих својинских овлашћења.

(3) Лицу коме је право управљања уступљено има право на накнаду за управљање, ако није друкчије уговорено.

(4) Ако је добро у јавној својини поверено ради одржавања, за штету која настане због пропуста у испуњењу обавезе одржавања, солидарно одговарају власник добра у јавној својини и лице коме је одржавање поверено.

Обавеза издвајања амортизације

Члан 36.

(1) Ималац добра у јавној својини дужан је да за то добро издваја амортизацију у складу са законом.

(2) Ако је добро у јавној својини уступљено на коришћење кориснику буџетских средстава без обавезе плаћања накнаде, амортизацију издваја корисник буџетских средстава коме је добро уступљено.

Одузимање добра у јавној својини или ограничење овлашћења

Члан 37.

(1) Имаоцу јавне својине може се одузети добро у јавној својини или му се могу ограничити овлашћења на њему, ако се утврди да за то постоји важнији јавни, односно општи интерес од онога коме то јавно добро служи.

(2) Ако приликом утврђења у смислу става 1. овог члана конкуришу два или више јавних интереса, одузимање ће се извршити у корист лица са важнијим интересом.

(3) Одлуку о томе који је интерес важнији доноси орган надлежан за утврђење постојања јавног, односно општег интереса по прописима којим се уређује експропријација.

Својинске заједнице

Члан 38.

(1) Између различитих ималаца јавне својине може постојати сусвојина на добру у јавној својини.

(2) За правни однос између ималаца јавне својине поводом сусвојине сходно се примењују норме које важе за сусвојину по општим правилима предвиђеним законом којим се уређује право својине и друга стварна права.

(3) На истој ствари може постојати јавна својина и својина различитих ималаца – физичких или правних лица у одређеним уделима.

(4) У случају из става 3. овог члана за сваки удео примењују се норме које важе за то право својине.

(5) На стварима из става 3. овог члана не може постојати заједничка својина.

(6) Ако би по општим нормама требало да настане заједничка својина између својине и јавне својине, настаће сусвојина, а удели у сусвојини ће се сматрати једнаким све док се не одреде.

Управљање стварима у својини

Члан 39.

(1) Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе самостално управљају стварима у својини.

(2) Управљањем стварју у својини у смислу овог закона сматра се одлучивање о начину и условима њене употребе или коришћења.

(3) Субјекти из става 1. овог члана могу да повере управљање стварју у својини директним корисницима буџетских средстава без статуса правног лица одлуком, а међусобно, директним корисницима буџетских средстава са статусом правног лица и другим физичким или правним лицима – уговором.

(4) Са поверавањем права управљања може бити поверено и право на убирање прихода или других користи у име и за рачун субјеката из става 1. овог члана или за свој рачун.

Уступање на коришћење ствари у својини

Члан 40.

(1) Уступањем на коришћење ствари у својини преноси се овлашћење држања, употребе и коришћења са обавезом или без обавезе плаћања накнаде.

(2) Уступањем на коришћење сматра се давање у закуп или на послугу, уступање концесије или други начин уступања вршења овлашћења држања, односно коришћења, укључујући и право на убирање плодова или прихода за рачун стицаоца.

Располагање

Члан 41.

(1) Располагање је пренос права својине по основу продаје ствари, поклона, размене, улагања у основни капитал привредног субјекта или другог правног лица и других основа за пренос права својине.

(2) Располагањем се сматра и заснивање заложног права и предузимање правног посла који омогућава другом лицу да, једностраном изјавом воље или на други начин, без сагласности имаоца, доведе до престанка права својине Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе.

(3) Промена намене ствари сматра се коришћењем.

(4) Промена физичких својстава ствари као што је доградња, надзиђивање, адаптација, промена изгледа, уништење ствари и слично, сматра се располагањем.

(5) Јавна својина може се пренети само на другог имаоца јавне својине, а својина на свако лице, у складу са законом.

Одељак 6. Одлучивање о својинским овлашћењима

а. Принципи одлучивања

Одлучивање о природним богатствима

Члан 42.

Приликом доношења одлуке о коришћењу (експлоатацији) или уступању права коришћења природног богатства, орган који о томе одлучује дужан је да води рачуна о рационалном коришћењу природног богатства, а нарочито:

- да се коришћењем природног богатства наноси што мања штета животној средини, здрављу људи или животиња;
- да се кад год је то могуће обезбеди обнављање природног богатства које се искоришћава;
- да се обезбеди одговарајућа заштита животне средине;
- да се омогући свим заинтересованим лицима да под једнаким условима конкуришу за стицање права на експлоатацију;
- да се право коришћења уступи за одговарајућу накнаду.

Одлучивање о уступању и отказивању права управљања

Члан 43.

(1) Право управљања које припада Републици Србији, аутономној покрајини, односно јединици локалне самоуправе уступиће се ако се тиме обезбеђује боља искоришћеност добра, односно успешније остваривање функције добра које се уступа, његово унапређивање или се тиме остварује економска корист.

(2) Уступљено право управљања отказаће се ако се уступљеним добром не управља на начин којим се постижу ефекти одређени приликом уступања.

Уступање добра на коришћење

Члан 44.

Добро које припада Републици Србији, аутономној покрајини, односно јединици локалне самоуправе уступа се на коришћење ако се тако остварују бољи економски или други ефекти него они који би се остварили непосредним коришћењем или оснивањем субјекта коме би било поверено коришћење.

Размена права на ствари

Члан 45.

(1) Уговор о размени којим се ствар у својини Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе мења за ствар у својини трећег лица може да се закључи, ако:

- се размењују ствари исте или приближно исте вредности;
- се уговори доплата разлике у новцу у року од 15 дана од дана закључења уговора, када се не размењују ствари исте вредности;
- је таква размена у интересу Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

(2) Приликом доношења одлуке о размени мора бити образложено у чему се састоји интерес из става 1. алинеја 3. овог члана.

Оптерећивање и гаранције

Члан 46.

(1) На стварима у својини Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе могу се засновати терети, односно заложна права ради гаранције испуњења обавеза према трећим лицима.

(2) Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу увек узајамно једно за друго гарантовати према трећим лицима за испуњење обавеза.

(3) Заложно право на ствари, односно други облик оптерећења или гаранције ради испуњења обавеза трећих лица, могу се дати само ако субјекти из става 1. овог члана имају интереса да такву гаранцију дају.

(4) Интерес из става 3. овог члана постоји ако се гаранција даје за испуњење обавеза субјекта чији је Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе оснивач, односно члан, а за остала лица, само ако је гаранција у директној вези са испуњењем обавеза Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе.

(5) Интерес из става 3. овог члана мора бити образложен приликом доношења одлуке.

Располагање правом својине и другим правима

Члан 47.

(1) Право својине или друго имовинско право може се пренети на друго лице ако се за уступљено право добија одговарајућа вредност и ако је располагање у интересу Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

(2) Одлука о располагању мора да садржи образложење због чега се право отуђује, односно да ли је добро које се отуђује постало непотребно, да ли се отуђује ради набавке новог или постоје други оправдани разлози због којих се то чини.

(3) Ако се добром располаже без накнаде или уз накнаду испод просечне тржишне вредности, одлука о располагању може бити донета ако постоји оправдан интерес за таквим располагањем, као што су хуманитарни разлози, успостављање добрих односа са другим државама, односно међународним организацијама или интерес развоја.

(4) Ако се у интересу развоја располагање врши без накнаде или уз накнаду која је нижа од тржишне, мора се израдити одговарајућа студија којом се такав интерес потврђује.

(5) Интерес мора бити одређен и срачунат као економски интерес, при чему се мора обезбедити праћење остваривања интереса који је утврђен студијом.

(6) Уговор о располагању у смислу става 4. овог члана мора да садржи одредбу да ће стицалац бити дужан да плати накнаду за уступање, по просечној тржишној вредности у време уступања, одређену уговором, ако се уговорени ефекат оствари са мање од 70% у односу на уговорено.

b. Надлежност за одлучивање

Одлучивање о прибављању добра у јавну својину или својину

Члан 48.

(1) Прибављање добра у јавну својину или својину Републике, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе спроводи се у складу са законом којим се уређују јавне набавке, односно буџетски систем.

(2) Одлуку о прибављању доноси, и то:

- за Републику Србију – Влада РС;
- за аутономну покрајину – извршно веће;
- за град Београд и град– градско веће;
- за општину – општинско веће, а
- за градску општину – општинско веће.

(3) Одлука о прибављању доноси се по прибављеној процени вредности у складу са законом којим се уређују јавне набавке.

(4) Прибављање по вишој цени од процењене мора бити образложено.

Одлучивање о управљању и поверавању добра у јавној својини на управљање

Члан 49.

(1) Одлуку о управљању добром у јавној својини или уступању права управљања за добра којима управљају имаоци јавне својине доноси, и то:

- за Републику Србију – Влада РС;
- за аутономну покрајину – извршно веће;

- за град Београд и град – градско веће;
- за општину – општинско веће, а
- за градску општину – општинско веће.

(2) Одлуку о управљању добром у јавној својини или уступању права управљања када право управљања врши друго лице, а не ималац јавне својине, доноси надлежни орган тог лица.

Одлучивање о поверавању добра у јавној својини ради одржавања

Члан 50.

Одлуку о поверавању добра у јавној својини ради одржавања доноси лице, односно орган који је по овом закону надлежан за доношење одлуке о управљању.

Одлучивање о располагању добром у јавној својини

Члан 51.

Одлуку о располагању добром у јавној својини доноси орган надлежан за одлучивање о управљању добром у јавној својини.

Одлучивање о вршењу својинских овлашћења на добрима у својини

Члан 52.

Ако није друкчије предвиђено, о вршењу својинских овлашћења односно уступању добра у својини ради одржавања, управљања, коришћења, као и о располагању добрима у својини Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе одлучује, и то:

- за Републику Србију – Влада РС или орган одређен одлуком Владе;
- за аутономну покрајину и јединицу локалне самоуправе, орган одређен статутом, а ако статутом није одређен други орган, за аутономну покрајину – извршно веће, за град Београд и град – градско веће, а за градску општину и општину – општинско веће.

с. Поступак

1. Добра у јавној својини

Предлог за доношење одлуке о класификацији

Члан 53.

(1) Иницијативу за доношење одлуке о класификацији добра у својини Републике Србије, аутономне покрајине, града или јединице локалне самоуправе може поднети орган Републике Србије, аутономне покрајине, града или јединице локалне самоуправе, као и директни или индиректни корисник буџетских средстава.

(2) Иницијатива за доношење одлуке о класификацији мора садржати образложење потребе да добро у својини буде класификовано као добро у јавној својини.

Предлог за доношење одлуке о декласификацији

Члан 54.

(1) Иницијативу за доношење одлуке о декласификацији добра у јавној својини Републике Србије, аутономне покрајине, града или јединице локалне самоуправе може поднети орган Републике Србије, аутономне покрајине, града или јединице локалне самоуправе, као и директни или индиректни корисник буџетских средстава.

(2) Предлог за доношење одлуке о декласификацији мора садржати образложење потребе да добро у јавној својини буде декласификовано као добро у својини, а нарочито образложење да ли је престала потреба којој је добро служило или је реч о замени добра неким другим, односно да ли је обезбеђено друго добро одговарајућих својстава, ако потреба којој је служило није престала.

Уступање добра у јавној својини ради одржавања или управљања

Члан 55.

(1) Добро у јавној својини уступа се ради одржавања или управљања у складу са законом којим се уређују јавне набавке, ако уступилац за одржавање или управљање плаћа накнада лицу коме се одржавање или управљање уступа.

(2) Ако се добро у јавној својини уступа ради одржавања без обавезе плаћања накнаде из става 1. овог члана, добро се уступа у складу са законом којим се уређују јавне набавке, ако лице коме је добро уступљено има право да убира накнаду за коришћење добра или му се имовинска и други облици користи обезбеђују на други начин.

Уступање добра у јавној својини ради одржавања или управљања без обавезе плаћања накнаде

Члан 56.

(1) Ако се добро у јавној својини уступа ради одржавања или управљања без обавезе плаћања накнаде, односно без права на убирање прихода, добро се може уступити другом имаоцу јавне својине или правном лицу чији је једини оснивач, односно већински члан уступилац, у слободном поступку.

(2) Осталим лицима добро у јавној својини уступа се у поступку непосредне погодбе.

Уступање добра у јавној својини на коришћење

Члан 57.

(1) Добро у јавној својини уступа се на коришћење субјектима јавне својине у слободном поступку.

(2) Осталим субјектима, доброј у јавној својини уступа се у складу са законом којим се уређује концесија.

(3) Изузетно од одредбе става 2. овог члана, јавно добро се може уступити правном лицу чији је једини оснивач или већински члан ималац јавне

својине, ако је то правно лице основано ради вршења делатности коришћења јавних добара какво је оно које се уступа.

(4) Правно лице из става 3. овог члана може вршити право коришћења све док је ималац јавне својине једини или већински члан, а када то својство изгуби, правно лице може да настави са коришћењем ако то право стекне у складу са законом којим се уређује концесија.

Располагање добром у јавној својини

Члан 58.

Право јавне својине преноси се на другог субјекта јавне својине на основу уговора који се закључује у складу са одлукама надлежних органа устудиоца и стицаоца јавне својине.

2. Ствари у својини

Врсте поступака

Члан 59.

(1) Својинска овлашћења на стварима у својини Републике, аутономне покрајине града или јединице локалне самоуправе преносе се на друго лице у једном од следећих поступака:

- слободном поступку;
- поступку непосредне погодбе;
- специјалном поступку;
- поступку јавног надметања.

(2) У случајевима одређеним овим законом, уступање својинских овлашћења врши се по поступку и на начин предвиђен законом којим се уређују јавне набавке.

План коришћења и располагања

Члан 60.

(1) Добро у својини уступа се на коришћење или се њиме располаже ако је то предвиђено планом коришћења, односно располагања за одређену годину.

(2) План коришћења и располагања доноси, и то:

- за Републику Србију – Влада РС;
- за аутономну покрајину – скупштина аутономне покрајине;
- за град Београд, град, градску општину и општину – скупштина града, односно скупштина општине.

(3) Орган из става 2. овог члана може да, у складу са законом, општим актом ближе уреди услове, надлежност и поступак за доношење и спровођење појединачног акта о располагању правима која му припадају (Одлука о коришћењу и располагању).

(4) План коришћења и располагања доноси се за одређену календарску годину.

(5) План располагања доноси се, објављује и ступа на снагу по правилима предвиђеним за ступање на снагу општих аката.

(6) Добро се не може уступити на коришћење нити се њиме може располагати ако оно није обухваћено планом коришћења и располагања.

(7) Планом коришћења и располагања одређују се добра која ће се уступити на коришћење, односно којима ће се располагати у току одређене године, начин уступања, односно располагања, као и други елементи предвиђени Одлуком о коришћењу и располагању.

(8) Изузетно од одредбе става 6. овог члана добро се привремено, а најдуже за период од три месеца, може уступити на коришћење и ако није обухваћено планом располагања, ако постоје разлози који оправдавају хитност таквог уступања, као што су: пожар, поплава, елементарна непогода, потреба заштите живота или здравља људи или животиња, разлози јавне безбедности.

Покретање поступка уступања на коришћење или располагања

Члан 61.

(1) Поступак уступања на коришћење или располагање може да се покрене ако је надлежни орган донео одлуку о уступању на коришћење, односно располагању, ако је уступање на коришћење, односно располагање предвиђено Планом коришћења и располагања и ако је добијена процена просечне закупнине, накнаде за коришћење, односно купопродајне цене за то добро.

(2) Одлуком из става 1. овог члана одређује се и врста поступка који ће се спровести приликом уступања на коришћење или располагања.

Одлука о покретању поступка уступања на коришћење или располагање

Члан 62.

(1) Поступак уступања на коришћење, односно располагања покрене се доношењем одлуке о покретању поступка у писаном облику која садржи:

- редни број уступања из књиге располагања;
- предмет и врсту уступања;
- процењену вредност закупнине, односно накнаде;
- податке о одлуци о уступању на коришћење, односно располагању;
- оквирне датуме у којима ће се спровести поступак уступања и
- податке о апропријацији у буџету, односно финансијском плану за плаћање, ако се уступањем ствара обавеза плаћања..

(2) У случају примене слободног или специјалног поступка, одлука садржи и разлоге за примену тог поступка.

(3) Одлука може да садржи и друге елементе, ако су они потребни за спровођење поступка уступања.

(4) Истовремено са доношењем одлуке о покретању поступка уступања, доноси се и акт о образовању комисије за спровођење поступка уступања (у даљем тексту: Комисија за уступање).

(5) Критеријуми прописани за образовање комисија за јавне набавке у складу са законом којим се уређују јавне набавке, примењују се и на комисију из става 4. овог члана.

Одређивање висине почетне накнаде за уступање

Члан 63.

(1) Вредност почетне накнаде ствари која се уступа на коришћење или у својину одређује се на следећи начин:

- ако се ствар уступа на коришћење почетна вредност накнаде по којој се добро уступа одређује се на месечном нивоу и то у висини просечне закупнине таквог добра на одговарајућој локацији, према подацима пореске управе;

- ако се ствар уступа у својину, почетна вредност накнаде по којој се добро уступа одређује се у висини просечне тржишне цене такве ствари на одговарајућој локацији, према подацима пореске управе.

(2) Процењена вредност исказује се у нето износу, без пореских обавеза и других дажбина, ако се оне плаћају, са напоменом да ће износ накнаде бити увећан за овакве обавезе на терет стицаоца.

Обавезни услови учешћа

Члан 64.

(1) У огласу о уступању објављују се услови за учешће.

(2) Право учешћа у поступку уступања има лице:

- које по општим нормама има право да стекне добро, односно право које се уступа;

- које је приложило доказе о средствима обезбеђења, када се таква средства захтевају;

- које је уплатило одговарајући износ кауције за учешће на конкурс.

(3) Одлуком којом се покреће поступак уступања може се одредити да ће се провера испуњености услова вршити по окончаном поступку надметања, а пре закључења уговора о уступању, осим услова који се односи на обавезу уплате одговарајуће кауције за учешће на конкурс.

Негативне референце

Члан 65.

(1) Учеснику у поступку уступања може бити ускраћено да учествује у одређеном поступку ако није испунио своје обавезе по раније закљученим уговорима о уступању права коришћења, купопродаји или јавним набавкама са Републиком Србијом, аутономном покрајином, градом или јединицом локалне самоуправе.

(2) Сматра се да учесник поступка није испунио своје обавезе ако о томе постоји правноснажна судска одлука или његово признање у форми поравнање или једностраног признања, као и ако је због неиспуњења уговора од стране учесника уговор вансудски једнострано раскинут

(3) Сматра се да учесник поступка није испунио своје обавезе ако о томе постоје други релевантни докази од значаја за уредно испуњење обавеза, сходно закону којим се уређују јавне набавке.

(4) Одлуку о ускраћивању учешћа доноси комисија за уступање у року од 15 дана, по службеној дужности или на предлог учесника који је дат најкасније пре доношења одлуке о уступању или отпочињању јавног надметања.

Слободан поступак

Члан 66.

(1) У слободном поступку, орган предвиђен законом за доношење одлуке о располагању слободно одлучује о располагању и уступању својинских овлашћења имајући у виду интересе које би требало остварити уступањем својинских овлашћења.

(2) Одлука из става 1. мора бити образложена и објављује се на начин предвиђен за објављивање општинских аката.

(3) На основу одлуке из става 1. овог члана, када је то потребно, закључује се уговор о уступању права, односно својинског овлашћења.

Поступак непосредне погодбе

Члан 67.

(1) Поступак непосредне погодбе спроводи се приликом уступања права управљања, коришћења или располагања ако је ствар која се уступа ствар мале вредности и у другим случајевима предвиђеним овим законом.

(2) Ствар мале вредности у смислу овог закона је ствар чија је процењена вредност мања од 1.000 евра у динарској противвредности на дан процењивања по средњем курсу Народне банке Србије.

(3) Поступак непосредне погодбе спроводи се непосредном писаном или усменом комуникацијом између учесника.

(4) Ако се комуникација одвија усмено, о току непосредне погодбе сачињава се записник у коме се наводе све битне околности за непосредну погодбу, а нарочито: подаци о лицима која учествују у поступку непосредне погодбе, њихово својство и овлашћење за преговарање, основ за закључење уговора непосредном погодбом, ток разговора и њихов исход.

(5) Записник потписују лица која су учествовала у поступку преговарања.

(6) Ако поступак преговарања није окончан закључењем уговора, не сачињава се записник, већ службена белешка.

Ствар мале вредности и повеза лица

Члан 68.

(1) Не сматра се стварју мале вредности ствар која испуњава услове из члана 67. став 2. овог закона у односу на лице или са њим повезана лица, са којим је у истој календарској години закључен уговор чија вредност заједно са наведеном премашује износ од 1.000 евра у динарској противвредности.

(2) Повезаним лицима сматрају се: крвни сродници у правој усходној и нисходној линији неограничено, а у побочној линији сродници до другог степена сродства, укључујући и сродство по тазбини, брачни друг и његови родитељи и потомци, усвојилац и усвојеник.

(3) Повезаним лицима сматрају се и ортаци са ортачким друштвом, комплементари и командитори са командитним друштвом, као и чланови друштва с ограниченом одговорношћу и акционари са тим друштвом ако је њихов удео у основном капиталу већи од 25% или им припада овај број гласова у скупштини друштва по основу уговора, односно више од половине гласова у органу управљања.

Специјалан поступак

Члан 69.

(1) Специјалан поступак спроводи се у случају када се добро у својини размењује за друго добро, када се добро у својини залаже или на други начин оптерећује као гаранција испуњења обавеза, када се уступа на коришћење или у својину без обавезе плаћања накнаде и у другим случајевима предвиђеним овим законом.

(2) У специјалном поступку, записник на седници органа који доноси одлуку о уступању у специјалном поступку се сачињава тако да се поименично наводе сви који су гласали за доношење одлуке, ко је био против, а ко се уздржао од гласања.

Јавна расправа

Члан 70.

(1) О располагању у специјалном поступку комисија за уступање упознаје јавност на одговарајући начин путем различитих облика јавног иступања (телевизија, радио, јавне трибине, округли столови и сл.), односно прибављања мишљења, у ком периоду се мора омогућити сваком лицу да и писано достави своје мишљење комисији за уступање.

(2) Рок за изјашњавање јавности не може трајати краће од 30 дана.

(3) По истеку рока за јавну расправу, орган надлежан за доношење одлуке о уступању права, одлучује о уступању права имајући у виду резултате јавне расправе и ако постоји оправдан јавни интерес за тиме, а нарочито ако: је располагање у функцији привредног развоја јединице локалне самоуправе, се тиме стварају услови за инвестициона улагања на територији јединице локалне самоуправе, као и у хуманитарне сврхе.

Одлучивање о уступању у специјалном поступку

Члан 71.

(1) Одлуку о уступању права у специјалном поступку доноси, и то:

- за Републику Србију – Влада РС;
- за аутономну покрајину – Извршно веће;
- за град Београд, град, градску општину и општину – градско веће, односно општинско веће.

(2) У одлуци о специјалном располагању одредиће се услови специјалног располагања, као што су: цена, односно висина накнаде која се

добија за уступање, лице коме се врши уступање, услови које стицалац мора да испуни, ограничења као што су ограничење располагања или оптерећивања, средства обезбеђења испуњења обавеза, начин праћења испуњења обавеза од стране стицаоца, последице неиспуњења обавеза стицаоца, а нарочито обавезу враћања уступљеног имовинског добра у случају неиспуњења обавеза и друге услове који се сматрају битним.

(3) Приликом одређивања висине цене, односно накнаде за уступање, може се одлучити да она буде знатно нижа од тржишне, а у изузетним случајевима да се уступање изврши и без накнаде.

Поступак предвиђен за јавне набавке

Члан 72.

Поступак предвиђен за јавне набавке спроводи се када се добро у својини уступа ради одржавања или управљања са обавезом плаћања накнаде за одржавање, односно управљање.

Јавно надметање

Члан 73.

(1) Поступак јавног надметања спроводи се у свим случајевима када не постоје услови за спровођење другог поступка.

(2) Јавно надметање спроводи комисија коју одреди орган који доноси одлуку о покретању поступка уступања.

Оглас о одржавању јавног надметања

Члан 74.

(1) Оглас о уступању права коришћења и права својине путем јавног надметања објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

(2) Од дана објављивања огласа до дана одржавања јавног надметања мора протекти најмање 15 дана.

(3) Оглас садржи потребне информације за одржавање јавног надметања, а нарочито: време и место одржавања јавног надметања, податке о ствари која се уступа, почетну вредност, право које се уступа, висину кауције и друге услове за учешће на јавном надметању, обавештење да се кауција не враћа ако лице коме је уступљено право на јавном надметању не закључи уговор у одређеном року.

(4) Ако вредност добра које се уступа у својину не прелази износ од 5.000. евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан одашиљања огласа, односно 15.000 евра када се уступа право коришћења оглас се може објавити на начин на који се објављују прописи које доноси оглашивач.

(5) Када се уступа право својине, вредност из става 2. овог члана је вредност коју је проценио порески орган као вредност ствари, а када се уступа право коришћења, вредност из става 2. овог члана је вредност коју је проценио порески орган као годишњу вредност накнаде (закупнине) која се плаћа за коришћење.

(6) Оглас о уступању се објављује ако се право уступа у слободном поступку, у поступку непосредне погодбе и у специјалном поступку на начин предвиђен за објављивање општих аката.

Ток јавног надметања

Члан 75.

(1) Јавно надметање спроводи се усменим давањем понуда, почев од почетне цене за инос који као најмање повећање одреди комисија за уступање која спроводи јавно надметање.

(2) Право које се уступа, уступа се лицу које је понудило највиши износ накнаде, односно цене, ако ни после трећег позива нико не понуди виши износ.

(3) О јавном надметању сачињава се записник који се доставља надлежном органу ради закључења уговора.

Одлука о обустави поступка уступања

Члан 76.

(1) Поступак уступања путем јавног надметања обуставиће се ако на јавном надметању није понуђен ни почетни износ накнаде.

(2) Уместо одлуке о обустављању поступка, може се донети одлука о понављању надметања.

(3) Одлука о обустављању може се донети и из других разлога који спречавају да се уступање изврши.

(4) Одлука о обустављању поступка доставиће се учесницима у року од три дана од дана доношења одлуке, ако су то на јавном надметању тражили.

3. Уговор о уступању права

Закључење уговора

Члан 77.

(1) Са лицем које је победило на јавном надметању закључује се одговарајући уговор.

(2) Ако лице које је на јавном надметању понудило највишу цену одбије да закључи уговор или се не обрати надлежном органу ради његовог закључења у року од 15 дана од дана закључења јавног надметања, поступак уступања ће бити поновљен, ако надлежни орган не одлучи да се он обустави.

(3) Ако орган надлежан за закључење уговора не закључи уговор у року од 15 дана од дана закључења јавног надметања и поред обраћања лица које је победило на јавном надметању, прималац кауцију дужан је да му исплати двоструку износ примељене кауције.

4. Побијање уступања

Побијање уступања овлашћења садржаних у јавној својини

Члан 78.

Против акта о уступању неког од својинских овлашћења на стварима у јавној својини када се уступање врши између Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе не може се изјавити жалба, али се може покренути управни спор ако је уступање извршено на основу конкурса или услова који су унапред одређени законом или актом надлежног органа, а иначе се не може побијати.

Побијање уступања својинских овлашћења

Члан 79.

(1) У случајевима предвиђеним овим законом уговор или други правни посао о уступању својинских овлашћења на стварима у јавној својини или својини Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, закључен супротно одредбама овог закона је ништав.

(2) Правни посао је ништав и када је уступање извршено без спровођења неког од законом предвиђених поступака.

(3) Правни посао, односно уговор о уступању својинских овлашћења на стварима у својини Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе закључен противно императивним одредбама овог закона, који није ништав у смислу става 1. или 2. овог члана може бити поништен одлуком суда по тужби лица чије је право повређено или угрожено уступањем, укључујући и самог уступиоца.

(4) Тужба из става 3. овог члана може бити поднета у року од пет година од дана закључења уговора, односно предузимања другог правног посла.

(5) У случају утврђења ништавости уговора или другог правног посла или његовог поништења извршиће се реституција, а у немогућности накнада штете у новцу.

(6) Лица одговорна за његово закључење одговарају солидарно и неограничено за накнаду штете Републици Србији, аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе сопственом имовином.

III Поглавље - Евиденција о праву својине

Регистри права својине

Члан 80.

(1) На подручјима на којима постоје јавни регистри непокретности у које се може уписати право својине, Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе води евиденцију о непокретностима и другим стварима у својини, ако то закон одређује.

(2) На подручјима на којима нису успостављени јавни регистри у које се може уписати право својине на непокретностима, Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе успоставља сопствени регистар непокретности за своје потребе и води евиденцију о другој имовини која јој припада у складу са посебним законом.

(3) Регистар непокретности из става 2. овог члана води се тако да садржи све податке који се уписују у регистар непокретности у коме се уписује право својине.

Регистар уступања

Члан 81.

(1) Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе води регистар уступања у који се уписују предузети правни послови којима је уступила неко од својинских овлашћења на стварима у јавној својини и својини.

(2) Увид у регистар из става 1. овог члана дозвољен је сваком лицу.

Евиденција о јавној својини

Члан 82.

(1) Министарство надлежно за послове финансија, односно орган или организација коме Министарство то повери води централну евиденцију добара у јавној својини.

(2) Власник ствари у јавној својини дужан је да органу из става 1. овог члана једном годишње, у року од 30 дана од дана усвајања годишњег извештаја достави податке о добрима у јавној својини која му припадају.

(3) Садржину извештаја из става 2. овог члана, као и начин вођења евиденције прописаће уредбом Влада РС.

Подзаконски акти

Члан 83.

Садржину и начин вођења регистара из члана 80. и 81. прописаће министар надлежан за послове финансија.

IV Поглавље - Успостављање права својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

Принцип претварања својине Републике Србије у својину аутономне покрајине и локалне самоуправе

Члан 84.

(1) На стварима на којима право својине има Република Србија у складу са Законом о средствима у својини Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 53/95, 3/96 - испр, 54/96, 32/97 и 101/2005.) која су у државини аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, јавног предузећа, установе или другог правног лица, успоставља се право својине, односно јавне својине аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, јавног предузећа, јавне установе или другог правног лица у складу са овим законом.

(2) Успостављање права својине врши се и на стварима према којима није примењен Закон о средствима у својини Републике Србије, ако су у регистрима означене као ствари у друштвеној својини, а у државини су аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе.

Обезбеђење довољних средстава

Члан 85.

(1) Ако ни после успостављања права својине јединица локалне самоуправе нема довољно средстава за извршење својих функција, Република Србија је дужна да јој обезбеди потребна средства.

(2) Приликом поверавања послова јединици локалне самоуправе, Република Србија је дужна и да јој за извршење поверених послова обезбеди довољна средства или извор средстава из кога се могу стећи средства довољна за извршење поверених послова.

Опорезивање

Члан 86.

Стицање, односно успостављање или утврђење права својине на основу овог закона не сматра се прометом добара у смислу закона којим се уређује порез на додату вредност, односно промет апсолутних права.

Одељак 7. Успостављање права својине на покретним стварима

Право својине аутономне покрајине на покретним стварима

Члан 87.

(1) Даном ступања на снагу овог закона аутономна покрајина стиче право својине на покретним стварима које су у државини покрајинских органа, односно директних и индиректних корисника буџетских средстава покрајинског буџета који немају статус правног лица, ако ти органи по одредбама овог закона не могу стицати право својине.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана аутономна покрајина не стиче право својине на покретним стварима које јој је Република Србија или јединица локалне самоуправе правним послом или одлуком уступила на привремено коришћење односно у државину.

(3) За покретне ствари код којих се право својине уписује у регистар, стицање не производи правно дејство према трећим савесним лицима, до уписа промене у регистар.

Право својине јединице локалне самоуправе на покретним стварима

Члан 88.

(1) Даном ступања на снагу овог закона јединица локалне самоуправе стиче право својине на покретним стварима које су у државини њених органа, односно директних и индиректних корисника буџетских средстава јединице локалне самоуправе који немају статус правног лица.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана јединица локалне самоуправе не стиче право својине на покретним стварима које јој је Република Србија или аутономна покрајина правним послом или одлуком уступила на привремено коришћење или у државину.

(3) За покретне ствари код којих се право својине уписује у регистар, стицање не производи правно дејство према трећим савесним лицима, до уписа промене у регистар.

Право својине јавних предузећа, установа и других правних лица на покретним стварима

Члан 89.

(1) Покретне ствари које су у својини Републике Србије, а уложене су у јавно предузеће, установу или друго правно лице чији је оснивач, односно члан Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, својина су тог јавног предузећа, односно установе даном ступања на снагу овог закона.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана јавно предузеће, установа или друго правно лице не стиче право својине на покретним стварима које му је Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе правним послом или одлуком уступила на привремено коришћење или у државину.

(3) За покретне ствари код којих се право својине уписује у регистар, стицање не производи правно дејство према трећим савесним лицима, до уписа промене у регистар.

Право својине органа и организација без статуса правног лица на покретним стварима

Члан 90.

(1) Покретне ствари које су у својини Републике Србије, а у државини су директног или индиректног корисника буџетских средстава без статуса правног лица, чији је оснивач Република Србија или аутономна покрајина, својина су тог корисника буџетских средстава даном ступања на снагу овог закона.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, орган корисник буџетских средстава не стиче право својине на покретним стварима које му је Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе правним послом или одлуком уступила на привремено коришћење или у државину.

(3) За покретне ствари код којих се право својине уписује у регистар, стицање не производи правно дејство према трећим савесним лицима, до уписа промене у регистар.

Право на уделима и акцијама

Члан 91.

(1) Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе стичу право на уделе или акције у јавним преузећима, привредним друштвима и другим правним лицима чији су оснивачи за вредност покретних ствари које предузећа, привредна друштва и друга правна лица стичу на основу одредаба овог закона.

(2) Ради спровођења одредбе става 1. овог члана извршиће се по потреби одговарајуће промене оснивачког акта, односно статута, промене у пословној евиденцији и упис у регистар правних лица.

Одељак 8. Успостављање права својине на добрима од општег интереса

Право јавне својине аутономне покрајине на добру од општег интереса

Члан 92.

(1) На ствари у општој употреби и на мрежи, о којој се на основу закона или на основу акта надлежног органа, стара аутономна покрајина, право јавне својине стиче аутономна покрајина даном ступања овог закона на снагу, ако законом није друкчије одређено.

(2) На ствари у заједничкој употреби о којој се на основу закона или на основу акта надлежног органа, стара аутономна покрајина, право својине стиче аутономна покрајина, ако у року од једне године од дана ступања на снагу овог

закона ствари у заједничкој употреби одреди намену којом се успоставља јавна својина.

(3) Одређење намене у смислу става 2. овог члана врше се по поступку предвиђеном за класификацију.

(4) Изузетно од одредбе става 1. овог члана аутономна покрајина не стиче право јавне својине ако јој је Република Србија добро у општој употреби правним послом или одлуком уступила на привремено старање.

Право јавне својине јединице локалне самоуправе на добру од општег интереса

Члан 93.

(1) На ствари у општој употреби и на мрежи, о којој се на основу закона или на основу акта надлежног органа, стара јединица локалне самоуправе, право јавне својине стиче јединица локалне самоуправе даном ступања овог закона на снагу, ако законом није друкчије одређено.

(2) На ствари у заједничкој употреби о којој се на основу закона или на основу акта надлежног органа, стара јединица локалне самоуправе, право својине стиче јединица локалне самоуправе, ако у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона ствари у заједничкој употреби одреди намену којом се успоставља јавна својина.

(3) Одређење намене у смислу става 2. овог члана врше се по поступку предвиђеном за класификацију.

(4) Изузетно од одредбе става 1. овог члана јединица локалне самоуправе не стиче право јавне својине ако јој је Република Србија или аутономна покрајина добро у општој употреби правним послом или одлуком уступила на привремено старање.

Право својине јавних предузећа на стварима у заједничкој употреби

Члан 94.

(1) На ствари у заједничкој употреби, о којој се на основу закона или на основу акта надлежног органа, стара јавно предузеће право својине стиче то јавно предузеће, ако се у року од једне године од дана ступања овог закона не заснује јавна својина.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана јавно предузеће, установа или друго правно лице не стиче право својине на стварима у заједничкој употреби које му је Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе правним послом или одлуком уступила на привремено коришћење или у државину.

(3) За непокретне ствари, односно покретне ствари код којих се право својине уписује у регистар, стицање не производи правно дејство према трећим савесним лицима, до уписа промене у регистар.

Право својине на стварима у заједничкој употреби у државини јавних установа и других правних лица

Члан 95.

(1) На стварима у заједничкој употреби у државини јавне установе или другог правног лица чији је оснивач аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, о којој се на основу закона или акта надлежног органа стара та установа, односно друго правно лице, право својине стиче аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе која га је основала, даном ступања на снагу овог закона.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе не стиче право својине на стварима у заједничкој употреби које су јавној установи или другом правном лицу правним послом или одлуком уступљене на привремено коришћење или у државину.

(3) За непокретне ствари, односно покретне ствари код којих се право својине уписује у регистар, стицање не производи правно дејство према трећим савесним лицима, до уписа промене у регистар.

Одељак 9. Успостављање права својине на непокретностима које нису добра од општег интереса

Право својине аутономне покрајине на објектима

Члан 96.

(1) Осим ствари на којима се успоставља јавна својина, аутономна покрајина стиче право својине и на непокретностима – зградама и другим објектима који су у њеној државини, односно државини њених органа и организација без статуса правног лица чији је власник Република Србија, даном ступања на снагу овог закона.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана аутономна покрајина не стиче право својине ако јој је Република Србија правним послом или одлуком објекат уступила на привремено коришћење.

(3) Стицање права својине у смислу става 1. овог члана не производи правно дејство према трећим савесним лицима, до уписа промене у регистар.

Право аутономне покрајине на грађевинском и другом земљишту

Члан 97.

(1) Аутономна покрајина стиче право својине на земљишту у државној или друштвеној својини које се налази испод непокретности на којима у смислу члана 92. и 96. овог закона стиче право својине као и на земљишту које припада тим непокретностима.

(2) Аутономна покрајина стиче право својине и на земљишту у државној или друштвеној својини на коме се не налази објекат ако на дан ступања овог закона на снагу има право коришћења тог земљишта.

(3) Изузетно од одредбе става 1. и 2. овог члана аутономна покрајина не стиче право својине ако јој је Република Србија правним послом или одлуком објекат уступила на привремено коришћење.

(4) Стицање права својине у смислу става 1. и 2. овог члана не производи правно дејство према трећим савесним лицима, до уписа промене у регистар.

Право својине јединице локалне самоуправе на објектима

Члан 98.

(1) Осим ствари на којима се успоставља јавна својина, јединица локалне самоуправе стиче право својине и на непокретностима – зградама и другим објектима који су у њеној државини, односно државини њених органа и организација без статуса правног лица, чији је власник Република Србија, даном ступања на снагу овог закона.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана јединица локалне самоуправе не стиче право својине ако јој је Република Србија или аутономна покрајина правним послом или одлуком објекат уступила на привремено коришћење.

(3) Стицање права својине у смислу става 1. овог члана не производи правно дејство према трећим савесним лицима, до уписа промене у регистар.

Право јединице локалне самоуправе на земљишту

Члан 99.

(1) Јединица локалне самоуправе стиче право својине на земљишту у државној или друштвеној својини које се налази испод непокретности на којима у смислу члана 93. и 98. овог закона стиче право својине као и на земљишту које припада тим непокретностима.

(2) Јединица локалне самоуправе стиче право својине и на земљишту у државној или друштвеној својини на коме се не налази објекат ако на дан ступања овог закона на снагу има право коришћења тог земљишта.

(3) Изузетно од одредбе става 1. и 2. овог члана јединица локалне самоуправе не стиче право својине ако јој је Република Србија или аутономна покрајина правним послом или одлуком објекат уступила на привремено коришћење.

(4) Стицање права својине у смислу става 1. овог члана не производи правно дејство према трећим савесним лицима, до уписа промене у регистар.

Право својине на изграђеном грађевинском земљишту

Члан 100.

Стицање права својине на изграђеном грађевинском земљишту на коме се налазе објекти у својини физичких лица или правних лица чији оснивач није Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе уредиће се посебним законом.

Право својине јавних предузећа на објектима и другим непокретностима

Члан 101.

(1) На објектима, земљишту и другим непокретностима који су у државини јавног предузећа, чији је власник Република Србија, право својине

стиче аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе која је његов оснивач, а задржава Република Србија када је она оснивач јавног предузећа.

(2) Јавно предузеће стиче право својине на непокретностима из става 1. овог члана које му оснивач пренесе у својину.

(3) Изузетно од одредбе става 1. овог члана оснивач јавног предузећа не стиче право својине ако му је Република Србија правним послом или одлуком непокретност уступила на привремено коришћење.

(4) Стицање права својине у смислу става 1. овог члана не производи правно дејство према трећим савесним лицима, до уписа промене у регистар.

(5) За вредност објеката и других непокретности које у смислу става 2. овог члана стиче јавно предузеће, Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе која је оснивач јавног предузећа, стиче акције или уделе у јавном предузећу.

(6) Ради спровођења одредбе става 5. овог члана извршиће се по потреби одговарајуће промене оснивачког акта, односно статута, промене у пословној евиденцији и упис у регистар правних лица.

Право својине јавних установа и других правних лица на објектима и другим непокретностима

Члан 102.

(1) На објектима и другим непокретностима који су у државини јавних установа и других правних лица чији је оснивач аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе (као што су: школе, вртићи и друго), а које су у својини Републике Србије, право својине стиче аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе која га је основала, даном ступања на снагу овог закона.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе не стиче право својине на непокретностима и другим објектима који су јавној установи или другом правном лицу правним послом или одлуком уступљене на привремено коришћење или у државину.

(3) Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе може на јавну установу или друго правно лице пренети право својине на објекту или другој непокретности по општим правилима која важа за однос оснивача и установе или другог правног лица.

(4) За непокретне ствари, односно покретне ствари код којих се право својине уписује у регистар, стицање не производи правно дејство према трећим савесним лицима, до уписа промене у регистар.

Право јавних предузећа, установа и других правних лица на грађевинском земљишту

Члан 103.

(1) Јавно предузеће стиче право својине на земљишту у државној или друштвеној својини које се налази испод непокретности на којима у смислу чланова 94. и 101. овог закона стиче право својине као и на земљишту које припада тим непокретностима.

(2) Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе стиче право својине на земљишту у државној или друштвеној својини које се налази испод непокретности на којима у смислу чланова 95. и 102. стиче право својине

(3) Стицање права својине у смислу става 1. и 2. овог члана не производи правно дејство према трећим савесним лицима, до уписа промене у регистар.

Одељак 10. Поступак успостављања права својине и јавне својине

Споразум о упису јавне својине и својине

Члан 104.

(1) Република Србија и аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе могу се споразумети о упису права јавне својине, односно својине на непокретностима, односно покретним стварима које им по овом закону припадају.

(2) Предлог за закључење уговора доставља се Републичкој дирекцији за имовину Републике Србије када предлог подноси аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе.

(3) Републичка дирекција за имовину Републике Србије дужна је да предлог достави Републичком јавном правобраниоцу у року од 30 дана од дана пријема захтева ради давања мишљења о основаности предлога.

(4) Уговор о упису права јавне својине, односно својине закључује у име Републике Србије Дирекција за имовину Републике Србије.

(5) Ако се у року од три месеца од дана подношења предлога не закључи уговор о упису својине, нити предлог за закључење уговора буде одбијен, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, односно јавно предузеће има право да органу надлежном за вођење евиденције о праву својине поднесе захтев за упис права својине, односно јавне својине која јој по овом закону припадају.

(6) Захтев за упис права својине у смислу става 5. овог члана може се поднети и пре истека рока од три месеца ако је предлог за закључење уговора одбијен пре истека рока.

Упис у регистар на захтев аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе

Члан 105.

(1) Ако предлог за закључење уговора о упису буде одбијен или рок из члана 104. став 5. овог закона протекне без закључења уговора, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, односно јавно предузеће може тражити од органа надлежног за вођење регистра о праву својине на непокретности, односно регистра покретних ствари да на ствари у државној или друштвеној својини изврши упис права својине, односно јавне својине:

- на стварима на којима је у регистру подносилац захтева означен као корисник;

- на стварима на којима је као власник и корисник означена држава Србија ако, у складу са законом којим се уређује упис права својине, поднесе исправу којом се доказује стицање које је подобно за заснивање права својине

до кога није дошло само због правног дејства Закона у средствима у својини Републике Србије;

- на стварима које нису уписане у регистру, а које су стечене пре ступања на снагу овог закона ако, у складу са законом којим се уређује упис права својине, уз документацију која се захтева за упис ствари у регистар поднесе исправе којима се доказује стицање које је подобно за заснивање права својине до кога није дошло само због правног дејства Закона о средствима у својини Републике Србије.

(2) Орган из става 1. овог члана доставиће захтев Републичком јавном правобраниоцу и Републичкој дирекцији за имовину Републике Србије у року од 30 дана од дана пријема.

(3) Републичка дирекција за имовину Републике Србије дужна је да у року од 30 дана од дана пријема захтева достави Републичком јавном правобраниоцу изјашњење о основаности захтева са доказима којима располаже.

(4) Ако се Републички јавни правобранилац сагласи са захтевом за упис промене или ако се о њему не изјасни у року од три месеца од дана пријема захтева, орган који води јавни регистар извршиће упис права својине у корист аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

(5) Ако Републички јавни правобранилац оспори основаност захтева за упис права својине, односно јавне својине, орган надлежан за вођење регистра о праву својине ће одбити захтев за упис.

Упис права јавне својине и својине на предлог Републике Србије

Члан 106.

(1) Република Србија може аутономној покрајини, јединици локалне самоуправе или јавном преузећу предложити закључење уговора о упису права јавне својине, односно својине аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе.

(2) Предлог из става 1. овог члана упућује Републичка дирекција за имовину Републике Србије на основу података које има.

(3) Ако се у року од три месеци од дана пријема предлога не закључи уговор о упису права јавне својине, односно својине и не одбије предлог Републике Србије, Република Србија има право да органу надлежном за вођење евиденције о праву својине поднесе захтев за упис права својине, односно јавне својине која јој по овом закону припадају.

Упис права јавне својине или својине на захтев Републике Србије

Члан 107.

(1) По истеку рока из члана 106. став 3. овог закона Република Србија може тражити од органа надлежног за вођење регистра о праву својине на непокретности, односно регистра покретних ствари, да на ствари у државној својини изврши упис права својине, односно јавне својине, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе ако је у регистру аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, односно јавно предузеће означено као корисник ствари.

(2) Орган надлежан за вођење регистра уписаће право својине, односно јавне својине аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе ако је она уписана као корисник, а у супротном ће одбити захтев.

(3) За покретне ствари за које се издаје исправа о упису, упис из става 2. овог члана спровешће се када се органу надлежном за вођење регистра достави исправа у којој је уписано право.

Спор о упису права јавне својине и својине

Члан 108.

(1) Ако се право својине, односно јавне својине не упише у смислу члана 104. - 107. овог закона, Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе има право да покрене поступак пред Комисијом за утврђење права јавне својине и својине у року од 3 месеца од дана пријема обавештења да је одбијен предлог за закључење уговора, односно захтев за упис промене.

(2) Пропуштањем рока из става 1. овог члана не губи се право на тужбу за утврђење права својине пред надлежним судом.

Комисија за утврђење права јавне својине и својине

Члан 109.

(1) У случају неслагања између Републике Србије с једне и аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе с друге стране, о имовини која ће припасти аутономној покрајини или јединици локалне самоуправе одлучује Комисија за утврђење права својине (у даљем тексту: Комисија).

(2) Комисију чине три члана који се именују на следећи начин:

- једног члана именује Влада РС или орган кога Влада овласти,
- једног члана именује извршно веће аутономне покрајине, односно веће јединице локалне самоуправе која стиче право својине, а
- једног члана именују претходно изабрана два члана, који је и председник комисије.

(3) Комисија се формира тако што Република Србија обавештава аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе о намери да се обрати Комисији или тако што аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе обавештава Републику Србију о намери да се обрати Комисији, истовремено именујући свог члана Комисије.

Средства за рад Комисије

Члан 110.

(1) Средства за рад Комисије обезбеђују се из буџета Републике Србије.

(2) Министарство надлежно за послове финансија обезбедиће простор за рад Комисије и са члановима Комисије закључити уговор о ангажовању.

(3) Административно-техничке послове за потребе Комисије врши министарство надлежно за послове финансија.

(4) Министар надлежан за послове финансија прописује правилником висину накнаде за рад и накнаде трошкова чланова Комисије.

Конституисање Комисије

Члан 111.

(1) Комисија је дужна да се конституише и обавести учеснике у поступку да је конституисана у року од 15 дана од дана именовања првог члана Комисије.

(2) По добијеном обавештењу о конституисању, министарство надлежно за послове финансија издаће уверење члановима Комисије да су именовани и у њему навести за које учеснике у поступку.

(3) Ако се Комисија не конституише у року из става 1. овог члана, предлагач може поново иницирати поступак конституисања нове Комисије, а може одустати од формирања Комисије и обратити се суду.

(4) По добијеном обавештењу о конституисању Комисији се доставља предлог са прилозима ради решавања.

Мандат Комисије и чланова Комисије

Члан 112.

(1) Комисија је овлашћена да утврди заснивање права својине између учесника у поступку који су је именовали.

(2) Учесници у поступку могу у свако време одустати од учешћа у поступку пред Комисијом, чиме се Комисија распушта.

(3) Мандат члана Комисије престаје и у случају оставке, смрти, правноснажне осуде на безусловну казну затвора.

(4) У случају из става 3. овог члана, члан Комисије чији је мандат престао замениће се на начин предвиђен за његов избор новим чланом.

Поступак пред Комисијом

Члан 113.

(1) Комисија ради и одлучује по правилима управног поступка, ако овим законом није другачије предвиђено.

(2) По пријему захтева Комисија доставља захтев са приложеним доказима Републичком јавном правобраниоцу са позивом да се о захтеву изјасни у року од 30 дана од дана пријема захтева.

(3) По истеку рока из става 3. овог члана, Комисија одлучује на основу стања у списима.

(4) Ако оцени да је то неопходно за одлучивање о захтеву, Комисија може да одржи расправу.

(5) Ако из приложених доказа не може са сигурношћу да утврди коме би предметно добро требало да припадне, Комисија ће одлучити на основу оцене чије је право вероватније.

(6) Комисија је дужна да одлуку о захтеву донесе најкасније у року од шест месеци од дана пријема захтева.

Одлука Комисије

Члан 114.

(1) Одлуком комисије утврђује се право на упис јавне својине, односно својине.

(2) Одлука Комисије је коначна, а против коначне одлуке Комисије не може се водити управни спор.

(3) На основу коначне одлуке Комисије извршиће се упис права у одговарајући јавни регистар.

(4) Правноснажност одлуке Комисије не спречава вођење парнице пред надлежним судом.

(5) Правноснажношћу одлуке суда која је у супротности са одлуком Комисије престаје дејство одлуке Комисије у делу у коме је она у супротности са одлуком суда.

V Поглавље - Улагања у јавна предузећа, установе, привредна друштва и друга правна лица

Улагање у основни капитал јавних предузећа и друштава капитала која обављају делатност од општег интереса

Члан 115.

(1) Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу у поступку оснивања јавних предузећа и друштава капитала која обављају делатност од општег интереса или после њиховог оснивања, улагати новац, хартије од вредности, као и:

- право својине или право коришћења на ствари у заједничкој употреби,
- право својине на ствари у својини оснивача;
- друга имовинска права која се по општим прописима могу уложити у основни капитал.

(2) Предмет улога не могу бити мреже и ствари које служе остваривању функције мреже.

(3) Вредност ствари из претходног става се процењује на начин утврђен законом којим се уређује правни положај привредних друштава.

(4) Унети улози у имовину јавног предузећа односно друштва капитала својина су јавног предузећа, односно друштва.

(5) По основу улагања оснивачи стичу акције, односно право на уделе.

(6) О улагању у основни капитал јавних предузећа и друштава капитала која обављају делатност од општег интереса одлучује се у слободном поступку.

Улагање у основни капитал друштава капитала која не обављају делатност од општег интереса

Члан 116.

(1) Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу у поступку оснивања друштава капитала или после њиховог оснивања, улагати новац, хартије од вредности, као и:

- право својине на ствари у својини оснивача;
- друга имовинска права која се по општим прописима могу уложити у основни капитал.

(2) Вредност ствари из претходног става се процењује на начин утврђен законом којим се уређује правни положај привредних друштава.

(3) Унети улози у имовину друштва капитала својина су тог друштва.

(4) По основу улагања оснивачи стичу акције, односно право на уделе.

(5) О улагању у основни капитал друштва капитала која не обављају делатност од општег интереса одлучује се у специјалном поступку.

Уступање својинских овлашћења

Члан 117.

(1) Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу у поступку и са јавним предузећем чији нису оснивачи, као и са привредним друштвом чији нису члан закључити уговор о заједничком улагању којим се својинска овлашћења на стварима у својини или друга имовинскоправна овлашћења преносе на то јавно предузеће, односно привредно друштво, али без улагања у основни капитал, ако је то у интересу Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе.

(2) Уступање из става 1. овог члана врши се у специјалном поступку.

Уступање права на удео или акције

Члан 118.

(1) Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе може право на удео или акције да пренесе на друго лице.

(2) Уступање права из става 1. овог члана врши се у редовном поступку, осим права на акције отвореног акционарског друштва и у другим случајевима предвиђеним посебним законом.

(3) За залагање права на удео или акције примењују се одредбе о залагању ствари у својини.

Улагање у јавне установе

Члан 119.

(1) Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе установи чији су оснивач обезбеђују средства потребна за рад преношењем права својине, овлашћења коришћења и других својинских овлашћења на установу.

(2) Ствари на којима је пренето право својине на установу, својина су те установе.

(3) По основу уступљеног права својине, Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе стиче одговарајуће право учешћа у управљању установом и друга права у складу са посебним законом.

(4) На стварима на којима није на установу пренето право својине, већ неко од својинских овлашћења, установа има право да врши својинска

овлашћења за време и на начин предвиђен оснивачким актом или уговором закљученим са установом.

(5) Својинска овлашћења могу бити уступљена установи са или без обавезе плаћања накнаде и са или без обавезе издвајања амортизације.

(6) Одлука о улагању у јавну установу доноси се у слободном поступку.

Права по основу улагања у јавну установу

Члан 120.

(1) По основу улагања у јавну установу не стиче се право на удео или акције.

(2) Оснивачка права према јавној установи не могу бити предмет залагања или принудног извршења.

(3) Оснивачка права према јавној установи у промету су само између Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Право јавне установе да даље преноси својинска овлашћења

Члан 121.

(1) Јавна установа не може на непокретностима и покретним стварима које се уписују у регистар стеченим од оснивача пренети право својине на треће лице без сагласности оснивача који јој је уступио ствар.

(2) Јавна установа не може непокретне ствари које су јој уступљене на коришћење уступити на коришћење трећем лицу без сагласности оснивача који јој је ствар уступио.

Пренос својинских овлашћења јавне установе

Члан 122.

(1) Пренос својинских овлашћења јавне установе на Републику Србију, аутономну покрајину и јединицу локалне самоуправе врши се у слободном поступку, чиме се не искључује примена одредаба члана 121. овог закона.

(2) Пренос својинских овлашћења јавне установе на трећа лица врши се на начин и по поступку предвиђеном за уступање права својине или својинских овлашћења Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Одлучивање о преносу права својине и својинских овлашћења јавне установе

Члан 123.

Ако законом није друкчије предвиђено, одлуку о уступању права својине, односно својинских овлашћења доноси пословодни орган, односно орган коме припада право пословођења.

Установа као оснивач другог правног лица

Члан 124.

Установа може бити оснивач другог правног лица, привредног друштва или установе, ако се правно лице оснива ради успешнијег остваривања циљева ради којих је установа основана.

Регулаторна тела

Члан 125.

(1) Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе оснивају, у складу са законом, организације и институције које самостално врше поверена јавна овлашћења, са статусом правног лица или са својствима правног лица (регулаторна тела).

(2) Регулаторним телима обезбеђују се потребна средства за рад и извршење њихових функција, односно одговарајући извор финансирања тако да она буду самостална и независна у одлучивању.

(3) Уступањем права својине регулаторним телима не стиче се право на удео или акције.

Овлашћења регулаторних тела у правном промету

Члан 126.

(1) Регулаторна тела могу стицати право својине на покретним стварима и преносити својинска овлашћења на њима на трећа лица.

(2) Право својине на непокретностима и покретним стварима које се уписују у регистар, регулаторна тела стичу у име и за рачун свог оснивача.

(3) Регулаторна тела не могу бити оснивачи других правних лица или чланови привредних друштава.

Агенције и друге правне форме које оснива Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе

Члан 127.

(1) Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу оснивати агенције и друге правне форме са неким својствима правног лица (у даљем тексту: агенције).

(2) За агенције са статусом правног лица важе одредбе о установама, ако законом није друкчије предвиђено.

(3) За агенције са неким својствима правног лица важе одредбе о регулаторним телима, ако законом није друкчије предвиђено.

VI Поглавље - Стварна права на стварима у јавној својини и својини Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

Права пречег стицања на добрима у јавној својини

Члан 128.

(1) На ствари у јавној својини не може се засновати право прече куповине, право пречег стицања службености грађења, право пречег присвајања нити право пречег закупа (право пречег стицања).

(2) У међусобном односу између Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе не важи забрана из става 1. овог члана.

(3) Право пречег стицања засновано на ствари у својини престаје заснивањем јавне својине на тој ствари, осим ако је оно засновано у корист Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе.

(4) Ималац права пречег стицања чије је право пречег стицања престало у смислу става 3. овог члана има право на правичну накнаду од имаоца права јавне својине на тој ствари.

(5) Право пречег стицања заснива се на стварима у јавној својини у слободном поступку.

(6) На стварима у својини Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе може се засновати право пречег стицања.

(7) Право пречег стицања у смислу става 6. овог члана заснива се у специјалном поступку, ако законом није друкчије предвиђено.

Грађење на земљишту у јавној својини

Члан 129.

(1) Лице које изгради зграду, односно објекат на земљишту у јавној својини не стиче право својине на земљишту, без обзира на своју савесност и однос вредности земљишта и зграде, односно објекта.

(2) Ималац земљишта у јавној својини има право да захтева да му зграда, односно објекат припадне у својину уз плаћање накнаде по прописима о експропријацији или да градитељ о свом трошку уклони зграду, односно објекат.

Суседско право

Члан 130.

Власник суседне непокретности не може од имаоца непокретности у јавној својини да захтева да непокретност у јавној својини употребљава на одређени начин, да трпи употребу власникове непокретне ствари, да непокретности у јавној својини не употребљава на одређени начин и у одређеној мери или да захтева да нешто чини поводом те непокретне ствари, ако би се тиме отежало или онемогућило остваривање функција непокретности у јавној својини због којих је у јавна својина успостављена.

Службености

Члан 131.

(1) На ствари у јавној својини може се засновати стварна службеност правним послом ако се тиме не онемогућава остваривање функција непокретности у јавној својини због којих је она проглашена стварју у јавној својини и ако би ова службеност била заснована одлуком надлежног органа.

(2) Одлука о заснивању стварне службености правним послом доноси се у слободном поступку.

(3) Приликом заснивања стварне службености одлуком надлежног органа, стварна службеност ће бити заснована ако њено заснивање није могуће на другој непокретности која није у јавној својини и ако се тиме не онемогућава остваривање функција због којих је јавна својина успостављена.

(4) Стварна службеност на ствари у јавној својини не може се засновати одржајем.

(5) На стварима у јавној својини не могу се заснивати личне, као ни стварно-личне службености.

(6) Заснивањем јавне својине на ствари престају стварно-личне и личне службености, а њиховом имаоцу припада право на накнаду у складу са прописима о експропријацији.

Закуп

Члан 132.

(1) На ствари у општој употреби у јавној својини не може се засновати закуп, осим у корист имаоца јавне својине.

(2) На ствари у заједничкој употреби у јавној својини може се засновати закуп на начин предвиђен овим законом.

Реални терет

Члан 133.

(1) На ствари у јавној својини не може се засновати реални терет.

(2) На ствари у својини престају реални терети заснивањем јавне својине.

(3) Ималац реалног терета из става 2. овог члана има право на обештећење у складу са прописима о експропријацији од имаоца јавне својине.

(4) Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе не могу заснивати реалне терете на стварима у њиховој својини, али се стицањем својине на стварима на којима су реални терети постојали они не гасе.

Хипотека и друга заложна права

Члан 134.

(1) На ствари у јавној својини не могу се засновати хипотека, регистрована залога или реални дуг.

(2) Заснивањем јавне својине на ствари гаси се хипотека, а ималац јавне својине гарантује својом имовином за случај неиспуњења обавезе која је обезбеђена хипотеком, односно регистрованом залогом или реалним дугом.

Фидуцијарна својина

Члан 135.

(1) На ствари у јавној својини не може се засновати поверена обезбеђујућа, односно фидуцијарна својина.

(2) Заснивањем јавне својине на ствари гаси се поверена обезбеђујућа, односно фидуцијарна својина, а ималац јавне својине гарантује својом имовином за случај неиспуњења обавезе која је обезбеђена повереном обезбеђујућом својином, односно фидуцијарном својином.

Заснивање терета на стварима у својини

Члан 136.

(1) На стварима у својини Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе може се засновати реални терет, хипотека, ручна залога, регистрована залога, реални дуг, поверена обезбеђујућа, односно фидуцијарна својина, као и други терети и ограничења у складу са законом којим се уређује право својине и друга стварна права.

(2) Заснивање терета и ограничења из става 1. овог члана спроводи се у специјалном поступку.

VII Поглавље - Прелазне и завршне одредбе

Права ранијих власника

Члан 137.

СТИЦАЊЕ ПРАВА СВОЈИНЕ ПО ОСНОВУ ОДРЕДАБА ОВОГ ЗАКОНА НА ЗЕМЉИШТУ НЕ ИСКЉУЧУЈЕ ПРАВО РАНИЈЕГ ВЛАСНИКА ЧИЈА ЈЕ ИМОВИНА НАЦИОНАЛИЗОВАНА НА ВРАЊАЊЕ ПРАВА СВОЈИНЕ, У СКЛАДУ СА ПОСЕБНИМ ЗАКОНОМ.

Престанак важења других прописа

Члан 138.

(1) Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о средствима у својини Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 53/95, 3/96, 54/96, 32/97 и 101/2005.).

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана одредбе члана 48. Закона о средствима у својини Републике Србије примењују се у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

Конвалидација

Члан 139.

(1) Уговори из члана 8. став 3. и члана 8а. став 2. Закона о средствима у својини Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 53/95, 3/96, 54/96, 32/97 и 101/2005) који се у смислу члана 8. став 8. и члана 8а. став 4. сматрају ништавим оснажују се даном ступања на снагу овог закона, ако до дана

ступања на снагу овог закона ништавост није утврђена правноснажном судском одлуком или одлуком другог органа, нема других разлога за њихову неважност, а корисник средства у државној својини је поднео захтев за сагласност Републичкој дирекцији за имовину Републике Србије, на који до дана ступања на снагу овог закона није одговорено.

(2) Одредба става 1. овог члана не примењује се на уговоре о закупу са роком закупа дужином од 5 година, као ни на уговоре о заснивању заложног права на непокретности.

Започети поступци

Члан 140.

(1) Ако је до дана ступања на снагу овог закона донета првостепена судска пресуда, поступак ће се наставити применом прописа који су били на снази пре ступања на снагу овог закона.

(2) Ако после ступања на снагу овог закона првостепена судска пресуда буде укинута, поступак ће се наставити применом прописа који су на снази после ступања на снагу овог закона, осим случајева на које се примењује одредба члана 139. став 2. овог закона у којима ће се поступак наставити на начин предвиђен ставом 1. овог члана.

(3) Ако је до дана ступања на снагу овог закона коначна одлука у управном поступку, поступак ће се наставити применом прописа који су били на снази пре ступања на снагу овог закона.

(4) Даном ступања на снагу овог закона Републичка дирекција за имовину Републике Србије обуставиће поступак у предметима давања сагласности у смислу члана 8. став 3. и члана 8а. став 2. Закона о средствима у својини Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 53/95, 3/96, 54/96, 32/97 и 101/2005), а уступање права, односно својинских овлашћења спровешће се у складу са одредбама овог закона.

(5) Републичка дирекција за имовину Републике Србије наставиће са обављањем својих послова за Републику Србију, утврђених законом којим се уређују министарства, ако то није у супротности са овим законом.

Ступање закона на снагу

Члан 141.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у Службеном гласнику Републике Србије.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. став 1. тачка 7. Устава Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006) којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује својинске односе и заштиту свих облика својине, а овај закон управо уређује неке од облика својине.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Устав РС увео је у наш правни систем нов облик својине – јавну својину. Овај облик својине, за сада, није уређен позитивним правом, а Устав садржи свега неколико одредаба о њој, што је уобичајено за уставне норме, али није довољно за примену. Због тога је неопходно донети пропис којим се уређује јавна својина, али и други облици својине у складу са решењима из новог Устава.

Досадашњи прописи, укључујући и претходне уставе, нису познавали категорију јавне својине. Овај својински облик, према одредбама Устава, резервисан је само за државу, покрајину и јединице локалне самоуправе. Из Устава произлази да држава, као и облици територијалне аутономије (покрајина) и јединице локалне самоуправе (град и општина) имају право јавне својине и својине.

Важећи прописи, пре свега Закон о средствима у својини Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 53/95, 3/96 - испр., 54/96, 32/97 и 101/2005 - др. закон) предвиђа да су сва добра која користе државни органи Републике Србије, покрајина, град, општина, јавна предузећа и јавне установе и друга правна лица чији је оснивач држава, покрајина или локална самоуправа – својина државе. Важећим законом је успостављен централизован систем управљања имовином коју користе покрајина, градови и општине. Тај систем значајно ограничава њихова права да у складу са принципима «доброг управљања» располажу имовином и тако унапређују квалитет живота у локалним заједницама. Актуелни режим државне својине у великој мери спутава реализацију локалних пројеката о обнови комуналне инфраструктуре, подстицању локалних економских иницијатива и сл. и тиме утиче на смањење економског и развојног потенцијала државе у целини. Дакле, иако су локалне самоуправе заинтересоване да побољшају квалитет живота својих грађана, доведу стране или домаће инвеститоре и охрабре иницијативе малих и средњих предузећа и предузетника, све то није довољно јер се, пре или касније, при детаљном планирању пројеката покаже да ће, у извесној фази, бити неопходна сагласност Дирекције. На макроплану, тренутно стање нимало не погодује стварању оптималног правног и економског амбијента за повећање укупног нивоа инвестиција у Србији и успостављање потребног поверења инвеститора у државне институције и гаранције правне сигурности.

Наиме, одузимајући општинама и градовима право располагања имовином, уз истицање Републике Србије као јединог својинског титулара, закон је наметнуо обавезу општинама и градовима да за све акте располагања имовином – прибављање, отуђење, пренос права коришћења, успостављање хипотеке итд., морају да прибаве сагласност Републичке дирекције за имовину РС. Примена овог закона је доводила до смањења ефикасности коришћења државне имовине и нарочито до ограничења могућности јединицама локалне

самоуправе да улажу у модернизацију инфраструктуре и локални економски развој. Имајући у виду да важећим законом и подзаконским актима није утврђена пратећа документација за одлучивање о захтеву, нити је прописан рок у ком се поднети захтеви за добијање сагласности морају решити, јединице локалне самоуправе су током примене закона биле изложене правној несигурности.

Постоји потреба да се уреди статус и могућност стицања права својине у односу на органе републике, покрајине и локалне самоуправе. Према важећим прописима они немају статус лица у праву, што их искључује и од могућности да имају право својине. Међутим, они користе добра значајне вредности, имају потребе да предузимају правне послове поводом тих добара, као и да се истим поводом појављују пред судовима. Према садашњем систему, све то ради држава, односно Републичко јавно правобранилаштво, што није добар систем. Централизована служба било које врсте не може да опслужи све органе у Србији, тако да се већ усталило решење да се неке из тог органа даје пуномоћје за заступање. Предложени закон преузима решење које се већ усталило и признаје и одређеним државним органима могућност да буду имаоци права својине, макар за неке врсте добара.

Предложеним законом се уређује пренос државне својине у својину аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, што је претходни услов за успостављање и вршење својинских права ових ентитета. Ова решења су у складу и са Европском повељом о локалној самоуправи, коју је Република Србија ратификовала и тиме, између осталог, преузела и обавезу да локалној самоуправи обезбеди довољна средства за обављање њених функција.

У важећем систему и јавна предузећа и јавне установе суочиле су се са истим проблемом – немогућношћу да буду власници добара која стичу, јер је режим државне својине протегнут и на сва правна лица чији је оснивач држава, покрајина или локална самоуправа. Стога је потребно на савремен и правно конзистентан начин уредити својинско-правни аспект положаја јавних предузећа и јавних уснова, што се овим законом и постиже.

До сада су у нашем правном систему постојале само норме о јавним набавкама које се односе на новчана средства буџета, а чији је циљ рационално трошење буџетских средстава и спречавање злоупотреба буџета. Не постоје примерене норме које би исти проблем уређивале у односу на друга средства. Није прописан поступак који би на исти или сличан начин уређивао располагање другим добрима (стварима, правима) у циљу рационалног располагања и спречавања злоупотреба. Према постојећем систему, одређену надлежност имале су у овој области Републичка дирекција за имовину РС и Влада РС, при чему ни за једну ни за други не постоје јасна правила о поступку и разлозима када ће дозволити неко располагање, а када неће, тако да се све своди на слободну процену, што није примерено овој врсти односа.

Закон чије се доношење предлаже произвешће правно дејство према широком кругу субјеката. Није реч само о држави и њеним органима, већ и покрајини, градовима, општинама, укључујући и градске општине. Осим њих, овај закон се односи и на јавна предузећа и јавне установе, али и све друге облике организовања чије је оснивач држава, покрајина или локална самоуправа.

Када закон буде усвојен јединице локалне самоуправе ће добити прилику да у пуном капацитету управљају и располажу својом покретном и непокретном имовином, пре свега у интересу грађана, који од њих очекују предузетничку иницијативу, личну одговорност и свакодневна побољшања квалитета живота у локалној заједници. Поред тога, Закон предвиђа и много

транспарентнији процес продаје имовине, док ће строга и прецизно утврђена процедура за располагање имовином представљати много ефикаснију брану злоупотребама него што је предвиђено важећим режимом располагања.

Нацрт закона урађен је у сарадњи са Саветом Европе. У односу на Европску унију, ова материја је још увек у надлежности држава чланица, тако да не постоје норме на нивоу Европске уније о јавној својини и својини државе, односно покрајине и локалне самоуправе. Постоји пар смерница донетих нивоу Европске уније у којима се имплицитно сугерише државама чланицама да мреже задрже у својини државе, односно покрајине или локалне самоуправе. Ово решење прихваћено је и у закону чије се доношење предлаже.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНИХ РЕШЕЊА

Основни правни институти који су предвиђени и уређени законом су следећи:

1. јавна својина,
2. својина (приватна својина) државе, покрајине и локалне самоуправе,
3. природна богатства,
4. добра од општег интереса,
5. деволуција,
6. поступак деволуције, и
7. поступак располагања.

Јавна својина. Јавна својина је један од облика својине са одређеним специфичностима – одступањима у односу на својину (приватну својину). Прво, јавну својину могу да имају само одређени субјекти (држава, покрајина, град и општина), Друго, јавна својина може постојати само на одређеним добрима код којих се препознаје јавни интерес за специјалном заштитом. Таква су добра – добра у општој употреби (путеви, пруге, објекти који служе вршењу функција власти државних органа, мреже и др.). Без постојања одговарајућег јавног интереса једно добро не може бити добро у јавној својини. Овакво проглашење (промена статуса) добра помиње се под називом „класификација“, а престанак таквог статуса под називом „декласификација“.

За јавну својину важе бројне специјалне одредбе чији је циљ виши степен заштите јавне својине у односу на својину (приватну својину). Такве су нпр. одредбе о забрани принудног извршења на добрима у јавној својини и о забрани стицања права својине одржајем. Промет ових добара је ограничен, а ограничена је и могућност заснивања различитих стварних права. Док постоји јавна својина, добра у јавној својини су у промету само између субјеката јавне својине (државе, покрајине, града и општине). Да би једно добро престало да буде добро у јавној својини неопходно је да буде декласификовано. Тек после тога њиме се може располагати тако да право својине на њему стекну и други субјекти, а не само субјекти који могу имати право јавне својине.

Својина (приватна својина) државе, покрајине и локалне самоуправе. Осим јавне својине, држава, покрајина и локална самоуправа могу имати и својину, тј. приватну својину. Реч је о облику својине који имају и други субјекти – физичка и правна лица. У погледу својинских овлашћења нема разлике у њиховој садржини, поредећи је са другим субјектима. Кључна разлика у односу на физичка и друга правна лица је што за својину државе, покрајине и локалне самоуправе важе специјална правила у погледу располагања.

За добра у својини предвиђено је неколико врста поступака, и то: слободан поступак, поступак непосредне погодбе, специјалан поступак и поступак јавног надметања. Заједничко за све врсте поступака јесте постојање плана коришћења и располагања, као обавезног документа на основу кога се може уступати право коришћења или располагати добром.

Врста поступка који ће се спровести углавном зависи од значаја и вредности добра, као и од евентуалне специјалне потребе која се решава располагањем. По правилу се лицитира највиша цена и углавном је само она у питању, тако да се мора омогућити поступак јавног надметања. Код располагања добрима у својини постоји некада и потреба да се добра размене, али да се дају и као донација за специјалне намене.

Без упуштања у детаље сваког од поступака, поменуте четири врсте поступка би требало да одговарају свим врстама односа и потреба приликом располагања, да обезбеде транспарентност у располагању и сузе простор за злоупотребе. Са друге стране, мора постојати довољан број различитих поступака који су примерени околностима. Свођење свих ситуација на један исти поступак, по правилу, беспотребно кочи правни промет, али и ствара простор за злоупотребу без одговорности. Поступака мора бити више и то тако да буду примерени реалним потребама, уважавајући разлике између потреба, врсте добара и потребе заштите различитих интереса.

Природна богатства. Предложени закон природним богатством сматра добра која су настала природним путем (није их створио човек), а још увек није успостављена фактичка власт на њима. Реч је о добрима која је створила природа, као што су: рудна блага, природни водотокови, извори термалних вода, дивље животиње и друго. Други битан услов је да над оваквим добрима још није успостављена људска власт, тј. да човек не контролише ова добра. Овде је примењено традиционално схватање у праву да се добра над којима није успостављена људска власт сматрају природним богатствима, а да се иста та добра сматрају стварима, оног момента када човек успостави контролу над њима предузимањем различитих фактичких (не правних) радњи.

Природна богатства немају статус ствари и због тога нико не може да заснује право својине на њима. Нема много смисла проглашавати се власником нечега за шта није ни извесно да постоји или нису извесна својства, а још мање да ли ће и када бити успостављена фактичка власт на њима, као што су то чинили неки прописи у прошлости. Уосталом, ако би оваква добра прогласили добрима у својини, неко ко је проглашен власником (а то је редовно била држава) би морао да направи евиденцију, да их уведе у своје књиге и утврди вредност, издваја амортизацију и сл.

Закон о јавној својини следи класично схватање ствари и права својине због чега природна богатства нису у својини ниједног лица, јер нису ни ствари. Оног момента када се успостави власт на неком природном богатству, тада оно постаје ствар и заснива се право својине.

До момента стављања под људску власт на природним богатствима нико нема право својине јер то и није могуће. Како се право својине на овим добрима успоставља предузимањем фактичких радњи стављања под људску власт, кључна радња је управо радња успостављања фактичке власти. Према предложеном закону ексклузивно право на успостављање власти на природним богатствима има држава. Како је ово општи пропис, посебним законом могло би евентуално да се предвиди и другачије за поједина природна богатства. Успостављањем власти на природном богатству наступају две кључне последице: прво, то добро постаје ствар, а друго заснива се право својине. Ово право успостављања власти, тј. заснивања права својине припада Републици

Србији за сва природна богатства на њеној територији. Држава то може да чини непосредно, оснивањем правног лица које ће се тиме бавити или уступањем трећем лицу, што је режим концесије.

Добра од општег интереса. Добра од општег интереса су ствари намењене коришћењу већег броја лица, непосредно или посредно. Непосредно, као нпр. у случају путева, улица, тргова, јавних паркова и сл., а посредно, као у случају уређаја за пречишћавање воде, уређаја за производњу електричне енергије, објеката у којима су смештени ови уређаји и сл. И у једном и у другом случају препознатљив је општи интерес који се састоји у могућности употребе добра за задовољавање потреба већег броја лица. Најчешће су те потребе у категорији тзв. виталних потреба, тј. потреба које се према данашњем начину живота сматрају неопходним за задовољење. Добра од општег интереса је створио човек, за разлику од природних богатстава која такође могу имати функцију задовољења основних потреба људи, али су настала природним путем – без утицаја човека.

Добра од општег интереса из угла права могу имати један од два статуса – статус добра у општој употреби или статус добра у заједничкој употреби. За добра у општој употреби карактеристично је да свако има право да их употребљава, при чему се за употребу некада наплаћује накнада, а некада не. Право на употребу не подразумева и бесплатну употребу, већ само доступност сваком лицу. Стварима у општој употреби сматрају се и ствари које су намењене вршењу функција власти Републике, покрајине, града или општине.

Ствари у заједничкој употреби су ствари које су намењене употреби одређеног круга лица, мреже као и непокретности које су законом или одлуком надлежног органа намењене обављању делатности од општег интереса, као што су: спортски центри, стадиони, домови културе, домови здравља.

Ствари у општој употреби и мреже су увек у јавној својини. То значи да све док имају статус ствари у општој употреби, оне не могу бити у другом режиму својине. Сам статус ствари у општој употреби стиче се на два начина: по самом закону (према намени за коју закон везује овакав статус) и одлуком надлежног органа (одређењем намене за коју се везује статус ствари у општој употреби), тзв. класификацијом.

Ствари у заједничкој употреби могу бити у јавној својини или у својини (приватној својини). Њен статус зависи од одлуке надлежног органа. Надлежан за одлуку о промени облика својине је субјект коме та ствар припада, с тим што одлуку да је ствар у заједничкој употреби у јавној својини могу донети само надлежни органи Републике, покрајине, града или општине.

Деволуција. Законом о средствима у својини Републике Србије који је донет 1995. године предвиђено је да су сва добра која користе државни органи, покрајина, локална самоуправа, јавна предузећа и друга правна лица чији је оснивач држава, покрајина или локална самоуправа, у својини Републике Србије, и то како постојећа, тако и сва будућа које ови субјекти стекну. Овим законом извршено је подржављење целокупне имовине која се налазила у покрајини, код локалне самоуправе, јавних предузећа, јавних установа и других субјеката јавног права. Закон о јавној својини требало би да успостави право својине (деволуција) у корист поменутих субјеката на свим добрима која им припадају, а која су подржављена. Основна идеја закона је да овим субјектима призна право својине на свим добрима на којима би они и стекли право својине. Овде није реч о враћању права својине јер су ова добра пре ступања на снагу, по општем режиму углавном била у друштвеној својини. Према својинским овлашћењима субјекти којима су припадала добра у друштвеној својини имали су сва својинска овлашћења, али се сматрало да то није својина (приватна

својина), већ специјалан облик својине који се називао друштвена својина. Због тога се овде говори о успостављању права својине, а не враћању.

Основни критеријум по коме ће се вршити деволуција је државина. У највећем броју случајева добро на коме се успоставља право својине је и поред дејства Закона о средствима у својини РС остало у државини субјекта коме је припадало. Средства нису одузимана, већ је одузето право својине, без одузимања државине. Због тога се у највећем броју случајева деволуција може вршити по критеријуму државине. Мали је број случајева уступања добара, поготово кад је реч о непокретностима између државе, покрајине, града или локалне самоуправе. Најчешће оно што ови субјекти држе требало би да је њихово. Због тога је основни принцип да ће припасти у својину покрајине, града и јединице локалне самоуправе оно што је у њиховој државини, а то значи државини њихових органа, односно организација. Међутим, ако је државина стечена по основу уговора о уступању на коришћење између наведених субјеката или по основу права коришћења које је стечено по основу уговора о закупу или неког сличног уговора, таква државина није основ за стицање својине.

Корективни критеријум деволуције на који нас обавезује Европска повеља о локалној самоуправи је критеријум потреба. Он ће се примењивати у случајевима када средства која се добију по основу деволуције нису довољна за извршење функција субјекта коме су припала. У том случају ће држава имати обавезу да обезбеди недостајућа средства ради извршења функција власти. Одредба је изузетак од правила и не очекује се велики број случајева када ће она бити примењена.

Према важећем Закону о средствима у својини РС држава је власник свих добара која користе јавна предузећа и јавне установе. И поред тога што их је уложила у јавно предузеће или јавну установу, она је остала власник. И поред тога што није пренето право својине, јавна предузећа по важећим прописима имају основни капитал који чине управо улагања оснивача. У почетку се на ову конструкцију да неко уложи у предузеће капитал, а да истовремено остане власник, није ни обраћала пажња, те је тек последњих година, везано за промене прописа о привредним друштвима, приватизацију и указивања страних експерата почело са разумевањем да је таква конструкција улагања немогућа и неодржива. Покушало се са прелазним тумачењем, да није уложено право својине, тј. ствар, већ право употребе (коришћења) које такође има некакву имовинску вредност. Право коришћења заиста има неку имовинску вредност, али према природи односа не може бити улог у основни капитал. Осим тога, није ни приказивано да је улог право коришћења, већ да су улог ствари. Улог у основни капитал мора да припадне субјекту у који је уложено и мора бити подобан за принудно извршење, а право коришћења то није, тако да се улагањем права коришћења у основни капитал изиграва једна од његових основних функција да служи обезбеђењу поверилаца.

Предложени закон у погледу улагања у капитал јавних предузећа, установа и других облика организовања чији је оснивач Република, покрајина, град или општина, предвиђа да улагање у основни капитал мора значити пренос права својине на добрима која се улажу. Осим улагања у основни капитал, могуће је улагање и по основу различитих врста уговора, која не морају да подразумевају пренос права својине, међутим, то не може да важи за улагање у основни капитал.

Из угла деволуције, примењен је исти принцип који важи и за деволуцију која се примењује према покрајини, граду и општини. Јавна предузећа и јавне установе ће стећи право својине на одређеним добрима, а њихов оснивач ће

заузврат стећи право на удео или акције или оснивачка права, ако је реч о правним лицима која немају основни капитал.

Одређена добра, као што су нпр. мреже не могу бити улагане у основни капитал, али могу бити уступљене на коришћење. Тиме се не преноси право својине, а омогућава се повлачење оваквих добара и уступање другом лицу, ако правно лице коме су уступљена ова добра не обавља добро функцију којој мрежа служи. Овим се омогућава и да се добра као што су мреже уступају и правним лицима чији оснивач није држава, покрајина, град или општина, омогућава се конкуренција и побољшање квалитета захваљујући конкуренцији.

Поступак деволуције. Деволуција се може спровести на основу самог закона и на основу иницијативе, захтева овлашћеног лица. На основу закона, деволуција ће се спровести за покретне ствари, и то за оне које се не уписују у регистар, док ће за оне ствари које се уписују у регистар, по правилу, бити потребно спровођење поступка деволуције пред органима предвиђеним законом. У свим случајевима када се деволуција не дешава по самом закону, потребно је спровести одговарајући поступак. Овај поступак некада значи закључење уговора (споразума) између Републике и корисника деволуције, а некада спровођење поступка пред органима предвиђеним законом.

Поступак деволуције ће се, највероватније, у највећем броју случајева спровести на основу споразума између Републике и корисника деволуције. Споразум између Републике и корисника може бити постигнут на иницијативу било једне било друге стране. Међутим, ако ниједна страна не иницира закључење споразума, до закључења споразуме не мора да дође, а то значи да ће остати стање које постоји према сада важећем Закону о средствима у својини Републике Србије.

Осим по основу споразума, за одређени број добара предвиђено је да се поступак деволуције може спровести и окончати пред органима надлежним за вођење регистра непокретности или регистра покретних ствари. Реч је о ситуацијама када не постоји спор између Републике и корисника деволуције, али није дошло до закључења споразума. За поједине врсте добара и корисника деволуције постављени су и други прецизни услови.

Ако постоји спор о деволуцији, могуће је да спор решава специјално формирана комисија (ad hoc комисија) која има овлашћење да одлучи о томе коме припада спорно право својине, примењујући овај закон и друге прописе којима се уређује стицање права својине. Одлука комисије је подобна за упис промене у регистру непокретности, али не спречава подношење тужбе редовном суду. Реч је о тужби у парничном поступку, а не у управном спору. Евентуална судска одлука којом се право својине утврђује другачије него у одлуци комисије ставаља ван снаге одлуку комисије и основ је за упис промене у регистру непокретности. Ако комисија не буде формирана или ако нико од учесника не жели да спор решава пред комисијом, допуштена је и директна тужба у парничном поступку, тако да се поступак пред комисијом нуди само као јевтинији и бржи, али не и обавезан за учеснике.

Поступак располагања. Располагање добрима у јавној својини и својини Републике, покрајине, града или општине уређено је по угледу на прописе о јавним набавкама, са циљем да се могуће злоупотребе што више умање, обезбеди транспарентност располагања и рационална употреба средстава.

У односу на добра у јавној својини, предвиђено је да су она у промету само између субјеката јавне својине. За овај промет нема специјалних ограничења, релативно је слободан, а кључан захтев је обезбеђење транспарентности приликом располагања. Вршење појединих својинских

овлашћења може бити уступљено и другим субјектима, али не и право својине на добрима у јавној својини.

IV ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТАВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење закон биће потребно обезбедити финансијска средства, пре свега за финансирање рада комисије која је предвиђена као један од органа у поступку деволуције са овлашћењем да одлучи о деволуцији. Реч је о ad hoc комисији која се формира онда када неки од субјеката деволуције то захтева. Због тога није могуће предвидети тачан износ трошкова за рад комисије. Предвиђена је обавеза Министарства финансија да за рад ове комисије обезбеди простор, врши административно-техничке послове за потребе комисије и обезбеди накнаду за рад чланова комисије, коју ће правилником прописати министар финансија.

Осим трошкова за рад комисије треба рачунати и на трошкове у поступцима пред судовима. Реч је о трошковима за судске таксе, вештачења и друго, који се такође не могу унапред проценити у погледу висине.

V РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Закон би требало донети по хитном поступку јер је питање јавне својине једно од најзначајних питања за републичку и покрајинску власт, као и за јединице локалне самоуправе. Устав гарантује имовину локалним самоуправама. Овим законом се решава питање располагања јавном својином и врши усклађивање са Уставом.